



Utóirat: Budapest, 21. szept. 1932

ELET

IZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Taxa postală plătită în num. No. 224.718 923. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-n) 10. Telefon: 3-77. Előfizetési havonta 110, negyedévre 420, évre 600, egészévre 1200 lej. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági eszlóség egyetlen napilapja. Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felső szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31. Csütörtök, 1932 szept. 13. 5692. ÉV ELUL 14. XV. ÉVF. 211. SZÁM

Megint békát nyelünk

Uj törvényjavaslat készül. Mironescu pénzügyminiszter munkája az új javaslat, mely visszaeső utonlókak is elegendő börtönbüntetéssel és egy millió lejig terjedhető pénzbírsággal kárijánja sújtani a deviza- és valutaszpekulánsokat. A „jóindulatú” törvényjavaslatot, mely Mironescu szavai szerint a lej szilárdságának megvédésére készült, azzal a kétértelműséggel fogadjuk, mellyel például annak megjelén magát a valuta-devizakorlátozó minisztertanácsi rendeletet is fogadtuk. A devizakereskedelmet korlátozni természetesen nem lehet. A devizakereskedelemnek meg vannak a maga természetesen törvényei, amelyek sokkal erendendőbbek, semhogy azokat az államhatalom egyik megszorításai közé lehetne bepreselni.

Megjósoltuk, amit a javaslat indokolása mond: hogy a devizának egyharmad része a Banca Nationala megkerülésével került forgalomba.

Mert egészen magától értetődő: ha korlátozzák a devizaforgalmat, úgy azt melékutakon fogja magának kivájni azt az törvényt, mely a normális kereskedelmi forgalom helyrebillentéséhez vezet.

Ha nem szabad kivinni: kiviszik a cipő-gárkában.

Ha nem lehet kapni bankban: venni lehet a kávéházban.

A megszorítások nem érhetnek célt, éppen ezért, mert természetesen ki-termelnek a sibilást.

Es nem érhet célt a drákói rendszabály sem.

Lehet, hogy el fognak itélni egynéhány ágról szakadt ügynököt, lehet hogy rajta-espnek kereskedőket, akik a kereskedelmi élet természetes törvényei szerint devizát vagy valutát akarnak szerezni maguknak, nem a hivatalos, hanem a tényleges árfolyamon, de a gazdasági élet rendes kerékvágásába nem jutunk a bírságokkal és pénzbüntetésekkel.

Lesznek botrányaink, lesznek börtön-lakóink: de rendes kereskedelmi élet nem lesz, pedig ez mindennél jobban tudja védeni a lej szilárdságát.

Legfeljebb csak lenyeljük a békát. Aból pedig igazán elégünk volt már.

Békaetetés helyett valami jobbat kellene kitalálni a gazdasági élet helyre-állítására...

Kampóskereszt a szerelem ironiján

A törvénytelen gyermek egy nyugodt itemű társadalom keretei között: csunya gyulázat. Szelidebben már csak akkor ítélték az „fattyu” felett, amikor a termelőszkö-zők erősen kifejlődtek, a falusi proletá-rbiátus beözönlött a városokba, élelehető-sege egyre bizonytalanabbá vált, a csalá-di fészekrakás örömeitől el kellett esnie, amikor mind a két fél számára le-hetetlennek látszott a legszűkösebb együttélés lehetősége. Akkor a társada-lom törvényei, a természet parancsa a törvénytelen gyermekkel szemben elnézést díktált. A modern ipari államokban tör-vényhozásilag biztosították a gyermekek neveltetését, az anya és gyermeke nem esett el attól, hogy a gyermek felnevel-keljük attól sem, hogy amikor megnőtt, beilleszkedhessék a társadalomba. Az em-beriség is így követelte ezt.

Minthogy pedig a dologhoz valamilyes köze volt az emberiségnek, a kampós-keresztesek Németországban máris válto-ztatták az esküvői szokásokat. A porosz Landtag elé javaslatot terjesztettek, amely úgy szól, hogy amennyiben a tartásdíjért pe-rült férfiak tagjai a nemzeti szocialista pártnak, akkor a gyermektartási perek-ben ne a bíróságok ítéltessenek, hanem legfelsőbb fokon a porosz Landtag. Mit jelent ez? Jelenti, hogy amennyiben a törvénytelen gyermek természetes apja kampóskeresztes vitéz, nyugodtan elcsá-bíthatja a nőt minden anyagi kockázat nélkül, mert hiszen a nemzeti szocialista összetételű Landtag megvédi őt minden károsodás ellen.

Megszületett végül a megoldás a konverzió kérdésében

Maniu maga készítette el a kompromisszumos javaslatot,

amely felfüggeszti az Argetoianu-törvényt és másfél éves terminust ad a mezőgazdák-nak tartozásaik rendezésére. Holdanként tizezer lej a konvertálható maximum

Utrakeltek a Népszövetség szakértői

Bucuresti-Bukarest, szeptember 14. (Az Uj Kelet tud.) A konverziós tör-vény módosításának problémája hetekig tartó tanácskozások és izgalmak után végül megoldást nyert. A szakértők és a kormány megállapodtak egy olyan mó-dozatban, amely ha nem is oldja meg véglegesen a mezőgazdasági tartozások rendezésének problémáját, de minden-esetre módot nyújt a kormánynak arra, hogy az Argetoianu-féle törvényt fel-függeszse és lehetőséget adjon a mező-gazdasági tartozások rendezésére, egy-két év múlva, akkor tehát, midőn már tisztában fog lehetni látni a gazdasági perspektivákat. Mindenesetre az a tény, hogy csak átmeneti megoldást eredmé-nyeztek a végteleen nyuló tárgyalások, mindennél inkább bizonyítja, hogy a kor-mányn belül nincs meg a szükséges véleményegység ebben a kérdésben és hogy a kompromisszumot súlyos belső harcok előzték meg.

Befejezték a tárgyalásokat

Kedden délelőtt tíz órától este hét óráig Mironescu pénzügyminiszter szaka-datlanul tárgyalta Vaida miniszterelnök-vel, Anghelescu bankkormányzóval és a szakértőkkel, különösképen ezek vezető-jével, Sir Otto Niemayerrel. Este hét órakor Mironescu lakásán összeültek a szakértők: Niemayer, Denis, Loveday, Goodhill, Kempfner és Dayras, valamint Vaida, Maniu, Mironescu és Mihalche. A megbeszélésen jelen volt még Tilea al-miniszter és Visoianu, Románia népszö-vetségi megbízottja. Az éjjel feltizenket-től tartó tanácskozásokat csaknem teljes egészében a konverzió kérdésének szentelték.

A tanácskozás végeztével a kor-mány tagjai kijelentették az újság-írók előtt, hogy teljes megegyezés jött létre a kormány és a szakértők között.

Ugyancsak megegyezés jött létre a kor-mány és a nemzeti parasztpárt vezetősé-gé között is a konverzió probléma meg-oldását illetően.

Csütörtökön parlament elé kerül a javaslat

Az Adeverul ma délutáni számában részleteket is közöl arról a végső formá-ról, amelyben ez a kérdés megoldódott. A vonatkozó törvényjavaslatot ma-ga Maniu Gyula készítette el, Lugo-seanuval együtt és ezt valószínűleg

Mit célt ez a javaslat? Bevallottan azt, hogy a kampóskeresz-tesek meg akarják javítani az erkölcsö-ket. Vagyis figyelmeztetni kívánják a proletárnöket arra, hogy házasságon ki-vül senkivel szerelmi bonyodalmakba ne bocsátkozzanak. Ha azonban mégis meg-cselekszik, akkor ne számítsanak „apai” ilátásra. Az erkölcsöket akarják tehát javítani anélkül persze, hogy a viszonyo-kat is akarnák. Nem is tudják. Ők a vi-szonyokat csak lerontani tudják. A né-met proletárnöknak, akik nem tudnak csa-ládót alapítani, tehát nem marad más választásuk, ha nem akarnak aggszúzek

már csütörtök délután a parlament elé terjesztik.

A javaslat nem törli el, ezzel szemben teljes egészében felfüggeszti az Argeto-ianu-törvényt. A mezőgazdasági tartozá-sokkal szembeni kényszervégrehajtásokat másfél évre felfüggesztik. Ezzel egyide-jűleg

a hitelezőket és adóskat felszólítják, hogy közös megegyezés alapján ren-dezzék tartozásaik, illetőleg követe-léseik ügyét.

Ellenkező esetben szankciókat helyez ki-látásba a javaslat. Ezzel szemben a másfélévi idő alatt az adós részé-ről teljesítendő bármilyen összegű fizetést kétszeres összegűnek fogják elismerni, vagyis ha valaki ezer lejt fizet, úgy két-ezer lejt fognak tartozásából leírni.

A nyitott kérdés

Nyitva marad a kérdés, hogy a kor-mány fenntartja-e a husz holdan aluli birtokok jogszertinti konverzióját, vagy pedig az ebbe a kategóriába tartozó adó-sokat is közvetlen megegyezésre fogják kényszeríteni.

Valószínű, hogy a parlament ragasz-kodni fog a husz holdon aluli birto-kok jogszertinti konverziójához.

Tervebe volt véve, hogy maximálisan két, vagy hárommillió lejes tartozást enged-jenek konvertálni. A Maniu-javaslat el-tekint ettől a limitől, de holdanként tíz-ezer lejben maximálja a konvertálható tartozást. Mezőgazdák azokat tekintik, akiknek jövedelme minimálisan hatvan százalékban a mezőgazdaságból származ-zik. A kormány reméli, hogy ennek az átmeneti javaslatnak az alkalmazása kö-vetkeztében jelentékenyen csökkenni fog azoknak a száma, akik a konverzióra igényt tartanak. Közben pedig módjában lesz a kormánynak egy olyan megoldást találni, amely véglegesen rendezheti ezt a komplikált gazdasági és szociális problé-mát.

Bucus az uralkodótól

Ma délelben Vaida miniszterelnök Szi-najába utazott és jelentést tett az uralko-dónak a szakértőkkel folytatott tárgya-lásokról. Ma délután Sir Otto Niemayer utazott Szinajába, hogy a szakértők kö-zszönetét fejezze ki az uralkodó előtt me-gfogadtatásukért és ugyanakkor be-jelentse az országból való távozásukat. Szerdán este Kempfner már el is utazott Romániából, a többiek csütörtök délelőtt kelnek utrr.

maradni, minthogy szerelmeseiktől a párt tagságot követeljük. Az első szerelmi va-lomás után a nő el fogja kérni imádójá-tól a tagsági igazolványt.

Ha keresztényszocialista lesz az ud-varló, máris megbukott.

Több sánza lesz a polgári pártokhoz tartozóknak, de nem a centumpártinak, mert ezek most koalícióba készülnek a kampóskeresztesekkel. A szocialistáknak szinte biztos az esélyük, legbiztosabb a kommunisztáké, akik bizonyára boldogok, ha polgáratlanul intézhetik el a fajfenn-tartás nagy ügyét.

VILÁG TÖKRE

Franciaországban is dúl a krízis?

Ha a világ közgazdasági helyzetét alaposan akarjuk tanulmányozni, nem szabad egy pillanatra sem megfeled-kezni Franciaországról. Hiszen ma ép-pen úgy az élen halad minden tekintet-ben ez a negyvenmilliós nemzet, mint egykoron. Történelmi jogánál, sokat vi-tatott, de számtalanszor megcáfolt erős nemzeti életképességénél fogva, ma is ott tart az emberiség, hogy *nélküle nem történhet semmi a világon*. Tőle függenek a kis nemzetek és döntő sza-vától függ a világ békéje is. Talán kis-sé anachronizmus, ha szavakkal akar-juk bizonyítani a franciák fontossá-gát és nagy jelentőségét a világpolití-kában és a világ közgazdasági életében. Éppen ezért, azonnal rátérhetünk arra a fontos kérdésre, hogy vajjon *mi a helyzet jelenleg Franciaországban?*

Hat hónappal ezelőtt még ragyogó pénzügyi viszonyok között élt Francia-ország. De az utóbbi fél évben erősen rosszabbodott a „világ bankárjának” helyzete. A mult télég Franciaország, mint a boldogság szigete virult a nyo-morgó és munkanélküliséggel küzdő Európa közepén, de tavasszal hirtelen romlani kezdett a francia gazdasági élet minden vonalon. Külkereskedelmi mérlege folyton és rohamosan csök-kenet, a előirányzott költségvetési be-vételek összezsugorodtak. Nekik is re-vizió alá kellett venni a költségvetési előirányzat kiadási tételeit. Az 1930-31-es költségvetési év is 2 és fél mil-liárd francia frank kiadási többletet mutatott, az 1931-32. évben körülbe-lül 4 és fél milliárdra emelkedett a de-ficit Az 1933. évre, mint előre jelzik közgazdasági korifeusok, ez a deficit nyole milliárd frankra fog emelkedni.

Juliusban a francia kamara sokat foglalkozott ezzel a kérdéssel, a kiadá-sokat csökkentették is 500 millióval a a folyó évre, az 1933-as előirányzatot pedig két és fél milliárddal. Az adókat viszont emelni akarták a folyó évre 600 és a jövő évre 1700 milliárddal. A kamara ezekből az előirányzott tervek-ből, csak a csökkentést tudta keresztül-vinni, míg az adóemelést ellen a közvé-lemény annyira felzudult, hogy nem merték megszavazni. (Ugyanakkor a francia szakértők Romániában, mely-nek helyzete egy napon nem említhető a franciák konszolidált gazdaságával, folyton csak adóemelést indítványoz-nak.) Miközben a kamara tárgyal, ju-lius elején annyi pénz sem volt már a francia államkasszában, hogy a július havi kiadásokra fedezetet nyújtott vol-na. Ezért sürgősen kiadott az állam 2 milliárd értékű kincstári bont, nehogy a fizetések teljesítésében fennakadás álljon be.

Valamennyien emlékezünk arra, hogy micsoda nagyszerű anyagi felkészül-téssel és milyen hallatlan rutinnal har-colt az utóbbi években Franciaország a világ pénzügyi hegemoniájáért. Mult év májusától ez év márciusáig 800 mil-lió dollárral szaporodott a Banque de France aranykészlete. Ez annak a nagy harcnak eredménye volt, amelyet a franciák, részben az angolok, részben az amerikaiak ellen folytattak. Ennek a küzdelemnek „eredménye” volt az is, hogy az angolok letértek az arany-standardról is. El kell ismerni, hogy sem a világpiacon megingása, a fontkur-zus esése folytán, sem pedig a nagy árfolyamvesztések, amelyeket a fran-cia jegybank ezáltal szenvedett, nem befolyásolták lényegesen a francia

pénzpiac kitünő helyzetét. De az nagy hatással volt a világ pénzügyi helyzetére, hogy a franciák, nyomást akartak gyakorolni Hooverre és az amerikai szenátusra a német kérdésben és mert érvényesíteni akarták a bankkamatláb redukciója és az aranystandard fenntartása érdekében hangoztatott álláspontjukat — kivonták az Amerikában fekvő aranyköveteléseiket az ottani jegybankoktól és Franciaországba szállították.

Ez váltotta ki azután azt a feszült viszonyt, amely kereskedelmi téren ma is fennáll, Amerika és Franciaország között. Ezért tért át Franciaország a kontingentálási szisztémára, amelyet az 1928—30. évek közötti forgalom átlaga szerint állapítottak meg. Amikor a franciák bizonyos árucikkeknek a belgákat részesítették előnyben, akkor emelte fel az Egyesült-Államok a francia árukra 50 százalékkal a vámot. Erre azután deferáltak a franciák. Azóta megszakítás nélkül folynak a tárgyalások a két nagyhatalom között, hogy kereskedelmi szerződést kössenek a „legtöbb kedvezmény” alapján, ami a kontingentálási álláspont végleges feladását jelenti majd Franciaországra nézve. Az az elzárkózási gazdasági politika, amelyet a franciák az utóbbi időben folytattak, annyira rossz volt, hogy az a külkereskedelmi mérlegükben is élen megmutatkozik. 1932. év első felében a behozatal 23 milliárdról 15-re és a kivétel 16 milliárdról 10-re esett. Ez nagy csapás egy olyan országra, mint Franciaország.

Ez a külkereskedelmi deficit képezi az államháztartás deficitjének magvát is. Nem volt helyes a franciák politikája abból a szempontból sem, hogy ezáltal a megélhetési index sokkal magasabb, mint a többi európai államokban. Mert míg a németeknél az utóbbi nyolc évben 17 százalékkal, az angol szigeteken 20 százalékkal és Amerikában 22 százalékkal esett a drágasági index, addig Franciaországban 5 százalékkal emelkedett. Sikertült ugyan ezzel a belföldi árakat, a munkabért és az ipari munkásság foglalkoztatását tartani és bizonyos mértékben paralizálni a világháztartás kihatásait. De ez csak ideig-óráig érhet valamit, míg a most mutató eredmény azt mutatja, hogy nem a leghevesebb uton járnak a francia kereskedelmi politika eddigi útjának és módszereinek hívei. Ennek eredménye lett a katasztrófálisan visszaesett francia kivétel (hiszen a francia iparikkal nem versenyképes a külföldön, mert drága az önköltségi előállítás ára). Természetesen a gazdasági élet hanyatlása az adóbevételek esökkenésében is megnyilvánul. A viszonyok tehát a budget teljes átalakítására kényszerítik a franciákat. Ezért foglalkoznak azzal a tervvel is, hogy a körülbelül 85 milliárd francot kitevő állami tartozásokat egy óriási kölcsönre konvertálják, mely kötvény

A „ZSIDÓ” MARX

Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papírosra nyomott példányok

ára 30 lel

Az egyszerű kiadás ára:

15 lel

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvostályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Select Muzgó

Mai kezdettel:

A varsói bál

(Az ellenség szolgálatában)

izgalmas kémkedési dráma a világháború idejéből, főszerepekben: GUSTAV FRÜHLICH, SCHARLOTTE SUZA, HANS BRAUSEWETTER, THEODOR LOOS.

Műsorom kívül hangos híradó!
Monopol Filcentrál.

4 százalékos kamatozású volna. Ezáltal is megtakarítanának évente kamatszolgáltatásban 1.3 milliárdot.

Amint a fentiekből látjuk, a francia pénzügyi helyzet is sok kívánni valót hagy maga után. Ez nem vigasz ugyan nekünk, kik saját bőrünkön érezzük a krízis számumját. De tudnunk kell, hogy Románia „gazdag nagybácsi”-ja, a franciák is súlyos gondokkal küzdenek és szanalási tanácsokon kívül talán egyebet nem is tudnak a mai helyzetben nyújtani.

E cikk keretét messzire túlhaladná, ha rámutatnánk arra, hogy a világ legerősebb katonai hatalmának menyibe került, míg ezt a díszes titulust elérte, de bizonyos, hogy nem kellene adósságainak konverziójára, sem pedig állami költségvetésének radikális csökkentésére gondolnia, ha nem szórta volna el a számlálatlan aranymilliókat, az utóbbi tizenhárom esztendőben, — erőteljes fegyverkezésre.

Leitner Zoltán

Közelharcot vívott egy rablóbanda a kisenevi rendőrséggel

Egy hattagu rablóbanda garázdálkodása

Kisenev, szeptember 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt éjszaka Foris Clostosner kereskedőnek Strada Blanduzia 25 szám alatti lakásába 6 tagu rablóbanda tört be. A rablók a kereskedőt és feleségét borzalmasan megkínózták, hogy adják elő pénzüket és ékszereiket. A cselédlánynak közben sikerült kimenekülnie, fellármázta a szomszédokat, akik értesítették a rendőrséget. Hamarosan egy szakasz rend-

őr érkezett a helyszínre, akikkel a rablók formális tűzharcot vívtak. Egy rendőr és egy rabló golyótól találva összeesett, a többi bandita a sötétség leple alatt elmenekült. A súlyosan sebesült rabló a kórházban előadta, hogy Ion Lupescunak hívják és a banda vezére egy baiai cigány. A vallomás alapján a megszökött rablók kézrekerítése valószínű.

Tegnap hajnalban kivégezték Gorgulovot

Párizs, szeptember 14. Ma reggel 5 óra 54 perckor a párizsi Santé fogházban a Boulevardes Aragon felé eső ironja előtt kivégezték Gorgulovot, Doumer néhai köztársasági elnök gyilkos mérenylőjét. Több mint tizezer főnyi töme-

get a téren erős rendőrkordon tartotta féken. A guillotine-kivégzés Deybler hóhér irányítása mellett folyt le. A halálos ítélet végrehajtása után a rendőrkordon visszavonták a kíváncsiak tömege elépte a tere.

Miért ért meg Cuza professzor hetvennégy évet...?

Cuza professzor kedvenc festménye: „A zsidó a libával” Egy epigramma, amelyből kiderül, hogy mi is Cuza hosszú életének titka

Ha az antiszemita vezért művészeti kérdésekről vallatják...

Bucuresti, szeptember 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik bukaresti napilap, a Curvântul, körkérdezt intézett a politikai pártok vezetőihez, akiktől teljesen politikamentes dolgok iránt érdeklődik. A lap munkatársa kellemetlen kérdéseket állított a politikusoknak, mint például: „Milyen könyvet olvasott utoljára?” „Mikor volt utoljára koncerten?” „Melyik festményt szeretné legszívesebben lakása falán látni?” „Melyik a kedvenc zenedarabja?”

A megkérdézett politikusok nagyrésze kénytelen volt bevallani, hogy már rég nem járt koncerten, hogy utóbb nem igen van ideje könyveket olvasni,

etc. Dr. Lupu kedvenc könyve a biblia, amelynek egyik passzusa úgy szól, hogy „az Isten hatalmat adott a lónak.” Lupu úgy találja, hogy ez a bibliai mondás nagyszerűen illik Románia mai politikai helyzetére...

Cuzának a saját könyve tetszik

A körkérés során eljutott az újságíró Cuza professzorhoz is. Hadd lássuk, mit felelt a kérdésre az antiszemita liga kitünő vezére.

— Az utolsó könyv, amelyet olvastam?... Jó. Iorga brosurája „Két év a restaurálás óta.” Melyik a kedvenc könyvem? Még kérde?... „Nemzetiség

a művészetben.” A szerző természetesen — én vagyok...

— Hogy szeretném-e, ha volna egy szép festményem? Hogyne. Giccon példálul... Hogy tanulmányozhassam rajta a mosoly misztériumát.

— Hát a román festmény?

— Román?... De hiszen nekünk nem nagyon van... azaz, hogy mégis „A zsidó a libával.” Grigorescutól. Mivelhogy a liba a szimbolikus képe annak, hogyan nyuozták meg a zsidók keresztény áldozatokat.

— Mikor volt utoljára koncerten?

— O, elvész az idők éjszakájában. Kedvenc zenedarabom? Több is van. Például a Tannhäuser „hajnalcsillag” áriája, Wagnertól. Szimbolikus:

O! du mein holder Abendstern

Du scheinst so nah, du bist so fern... Szeretem a muzsikát, de a költészet sokkal jobban betölti lelkemet. Különösképpen az epigramma, amely állítólag mesterien művelek. Akar egyet?

„A doktornak jobb, ha

nem ad dolgot az ember.

Mert a „jogi” földönfutóvá tett.

Az orvos pedig

két könnyű betegség miatt

képes lett volna megölni.”

— Egész életemben ennek az epigrammának a filozófiája szerint éltem. Bizonyára ennek köszönhetem azt a véletlent, hogy még életben vagyok nagy örömeire ellenségeimnek és különösképpen a zsidóknak. Remélem, hogy még élni fogok és hogy még szerzek nekik örömeket.

Hetvennégy éves korában már embernek határozottan hajlamosság van a gyermeki humor iránt. Cuza fenti nyilatkozata mindenképpen meg erősíti ezt a tudomány igazságát. Az epigramma mindenesetre szellemes. Milyen kár, hogy Cuza nem maradt meg a költészet mellett!...

Letartóztatták az Európaszerle körözött Stejskalt,

aki egy magyar zsokéval akarta felgyújtatni csehszlovákiai birtokát

Berlin, szeptember 14. A bécsi rendőrségtől nyert értesülés szerint Stejska Ferencet, a hírhedt nagyiparost és földbirtokost, akit a csehszlovák büntetőhatóságok súlyos visszaélések, csalások miatt köröznek, a berlini rendőrség letartóztatta.

Mint ismeretes, Stejskal 1931 november 28-án nyomtalanul eltűnt prágai lakásáról. Az eltűnést arra vezették vissza, hogy Stejskal ellen család és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt körözölevélet bocsátottak ki. Stejskal eltűnésevel kapcsolatban szenzációs híradások jelentek meg, leleplezték különböző gránus üzleteit és hetek óta az érdeklődés középpontjában állt.

Eltűnése után olyan hírek terjedtek el, hogy Stejskal idegösszeroppanást szenvedett és egy sanatóriumba vonult vissza, ahonnan azonban még idejében sikerült elmenekülnie a körözölevél elől. Később Svájcban, Hollandiában és Belgiumban bukkant fel. Néhány nappal ezelőtt a bécsi rendőrség megtudta, hogy Stejskal Wiesbadenben van. Jelentették ezt a prágai rendőrségnek, ahonnan szikratáviró útján kérték a berlini rendőrséget az időközben Berlinbe utazó Stejskal letartóztatására, ami rövid uton még is történt.

A letartóztatás után kiderült, hogy Stejskal, akinek Bécsben egy versenystállója volt, ez év május 15-én arra akarta rábírtani egyik magyar zsokéját, hogy gyujtsa fel csehszlovákiai birtokait, mely nagy összegre van biztosítva és ezért a „munkáért” 12.000 pengőt kap.

A zsoké visszautasította az ajánlatot és jelentette az esetet a rendőrségnek. Hasonló ajánlatot tett Stejskal egy másik zsokéknak is, azonban ez sem állt köztelnek. Ausztria azonban e kísérlet miatt nem adja ki Stejskalt, akit így csehszlovákiai dolga miatt vonnak csak felelősségre.

Nyarálásból hazatérők első útja Czinkhez vezet, hogy ruhált kevés pénzért rendbe tegye

Ötezer ember kísérté el utolsó útjára Máramarosszigeten a tragikus sorsu Fuchs Lilit

A huszonkét éves hadnagy és a tizenhétéves lány együtt követte el öngyilkosságát, mert nem lehettek egymáséi.

Egy kukoricásban találtak rá a két fiatal holttestére

Sighet-Máramarossziget, szeptember 14. (Az Uj Kelet tud.) Máramarosszigetnek megdöbbentő szenzációja van. Ez a városka, ahol apró, jelentéktelen történetek is nagy eseményekké dagadnak a kitélé élő, egymás belső életét kutató emberek fantáziájában, ez a városka most zsbong, mozog, mint egy felzavart hangyaboly. Egy kis tizenhétéves gyermekleányt temetett ma délután Máramarossziget. Fuchs Lili, akit a természet minden szépségével, derűjével és ékességével megajándékozott, nincs többé az élők sorában. Meghalt, mert az élet nem tud annyira előrehaladni, hogy meg ne ismétlje a mult visszatérő tragédiáit... A tizenhétéves Fuchs Lili és a huszonkét éves Gradea hadnagy korán befejezett életsorsát felesleges volna kommentálni. Ez a történet, akármilyen szempontból is próbálna valaki megítélni, önmagáért beszél. Bizonyos törvényekről, szokásokról, amelyeknek dialektikája nem ismer ellentmondást...

Ime a történet:

Uj hadnagy érkezik a garazonba...

Néhány hónappal ezelőtt Máramarosszigetre helyezték Ion Gradea fiatal katonatisztet, az első hegyivadász zászlóalj hadnagyát. Tisztársai álmódzó, korához és rangjához tulkomoly fiatalembert láttak a hadnagyban, aki rövidesen beilleszkedett a kisváros eseménytelen, társadalmi „szenzációkon rágódó” életébe. Röviddel azután, hogy Gradea hadnagy elfoglalta új állomáshelyét, megismerkedett Fuchs Lilivel, Fuchs Béni, a Főnciera Máramarosszigeti igazgatójának leányával. Az ismeretségből komoly barátság lett, amelyet nem akadályoztak meg a holadottabb gondolkodású szülők. Legfeljebb az apa tett néhány megjegyzést, legfeljebb Sziget konzervatív zsidói állapították meg, hogy „hová vezet a „modern” nevelés...”

Arról, hogy Fuchs Lilit, Máramarossziget legszebb leányát, nozzáadják a fiatal hadnagyhoz, természetesen hallani sem akarták a szülők.

Gradea hadnagy jól ismerte a szülők hajthatatlanságát, de mindenáron kitartott szerelme mellett és elhatározta, hogy megkéri a leány kezét.

Péntek délután jeggyűrűkkel a kezében jelentkezett Gradea hadnagy Fuchs Lili édesanyjánál. A zsidó anya azonban kitért a megtisztelő házassági ajánlat elől. Megmagyarázta, hogy előbb nagyobb leányát szeretné férjhez adni és a katonatisztnek be kell látnia, mily nagy nehézségekkel járna egy ilyen házasság létrehozása.

Gradea hadnagy tisztelgett és szó nélkül elment.

Szombat délután a strandon volt Fuchs Lili. Négy óra tájban egy közkatona kereste fel és levelet adott át neki. Fuchs Lili elolvasta a levelet. Ezután kabinjába sietett, felöltözött és egyenesen hazament. Pár perc múlva eltűnt otthonról és a késő esti órákban sem tért haza.

A fiatal leány szokatlan kimaradása aggodalomba ejtette a szülőket. Még aznap feljelentést tettek a rendőrségen, hogy kisebbik leányuk eltűnt és kéri a rendőri nyomozás megindítását. Vasárnap az egész város izgatottan pertraktálta a hirt, hogy Fuchs Lili megszökött Gradea hadnaggal. A szökevények azonban nem adtak életjelt magukról és a szülők aggodalma egyre nőtt.

A pályáör jelentése

Hétfőn délután Fuchs Lili nővére, egyik barátjának kíséretében, a vadász kaszárnyában Dan kapitánynál, Gradea hadnagy felettésénél, érdeklődött a szökevények felől. Ebben a pillanatban lépett be a kapitány hivatalába a szigetkamaraí kisvasut pályáöre és jelentette: — Két holttestet találtak a kukoricásban. Egy tisztet és egy fiatal leányt. Az egyik kórón tisztisapkát vettem észre, amin cédula fektűt és ebből olvastam ki, hogy hány lépés távolságra fekszik a két hulla.

Fuchs Lili nővére ájultan esett össze a pályáör jelentésének hallatára. Édesapját Dan kapitányt és Wiesner könyvkereskedő, a család egyik barátját, értesítette a szomorú hírről. Az apa ájultan terült el a földön, amikor megtudta gyermeke borzalmas tragédiáját.

A városban futótűzként terjedt el a megrendítő hír és közel négyezer ember zarándokolt ki a tragédia színhelyére.

Az orvosi rekonstrukció

A katonai orvos rekonstruálása szerint a katonatiszt a leány ütőerét lötte át először. Valószínű, hogy Fuchs Lili ekkor még élt és jajgatott, mire a hadnagy zsebkendőt szorított a vérző sebre, ezután karabéllyal szívenlőtte a leányt. Most maga ellen fordította a fegyvert. Szívét akarta keresztülnőni, a golyó azonban elcsuszott és a mellét furta át. Elég erej volt még ahhoz, hogy újból löjjön és a második golyó a szájpadráson keresztül hatolva, a koponyán át repült a levegőbe. A szívós katonatiszt még ezután is rendelkezett annyi emberfeletti erővel, hogy koponyénci betakarja és át-

ölelje a leányt.

Tizenhat elszívott cigarettát, érintetlen ételeket és egy borosüveget találtak a két holttest mellett. Két levél is volt mellettük, Gradea hadnagy így bucsuzik barátaitól:

„Bajtársak, tekintsetek feleségemnek Fuchs Lilit, nélküle nem élhetek. Temessetek egymás mellé”.

„Én már Gradea felesége vagyok”

Fuchs Lili is csak néhány szóban bucsuzik:

„Én már Gradea felesége vagyok. Teltessetek utolsó kívánságomat, egy sirba temessetek”.

Ezzel az utolsó üzerettel, így egymást átölelve, ment át Fuchs Lili Gradea hadnaggal a hálálba.

Fuchs Lili családi tradíciói és Gradea hadnagy katonsi volta következtében az öngyilkosok utolsó kívánsága sem teljesült.

Fuchs Lili utolsó útja

Fuchs Lilit szerda délután három óra

Nem mindegy,
 hogy mivel kezeli a hajhullást!
 A hajkorpázás kezdeti stádiumában végezzen rendszeres hajmosást
**Égér Petrolhajszesz-
 szel és Petrol
 szappannal**

miáltal megelőzi a haj kihullását.
 Ne hanyagolja el a hajkorpázás kezelését! Az Egger Petrol és Petrolszappan gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható.

kor temették el. Az első vadász-zászlóalj parancsnoka ma reggel napiparancsba adta, hogy a zászlóalj összes tisztjei tartoznak megjeleni a leány temetésén. Valóban, a tragikus sorsu fiatal lány végtisztességén megjelent a zászlóalj egész tisztikara, parancsnokával az élén. De elkísérte Fuchs Lilit utolsó útjára csaknem az egész máramarosszigeti társadalom, amely zaklatott lélekkel kommentálta ezt a szíve hasító tragédiát. Ötezer ember zarándokolt el a temetőbe, hol dr. Danzig főorvos bucsuztatta néhány megindító, lélekemerkoló szóval ezt a fiatal emberéletet. A sir fölött eltűntek egy pillanatra azok a kiegyenlíthetetlen differenciák, amelyeknek összeütközésében összeomlott Fuchs Lili élete. Az élet valóságára meredő város apraja, nagyja sirt Sziget legszebb leányának holttestét fölött.

Gradea hadnagyot ma temetik.
 (d. h.)

Kinai merénylők felrobbantották a charbini vasutvonalat

London, szeptember 14. Japán ma elismerte a Kinától független Mandzsuria önállóságát. Ez alkalommal Mandzsuriában nagy ünnepeket rendeztek a Japánnal szemben fennálló politikai és gazdasági szoros barátság dokumentálására. A japán császár egyébként aláírta

a független Mandzsuria elismerésére vonatkozó proklamációt.

London, szeptember 14. Mandzsuriában, a Csang-Csun-Charbin vasutvonalon kínai banditák sinek felszakgatásával két személyesítő vonat ellen követtek el merényletet. A banditák 17 japán kato-

nát, akik a vonatokon utaztak, megölték s mintegy ötven utast kifosztottak. A vonatok európai utasai épségben elérték Charbint. A vasuti merényletek miatt az északmandzsuriai vasutak vonalain átmenetileg beszüntették a forgalmat.

„Az ország fizet, tehát jogában áll határozottan azt mondani: Elég volt!”

Súlyos komplikációk a Patria cikke körül, amelyben a Habsburg-dinasztiát támadja és tiltakozatos célzásokat tesz a lap főszerkesztője. A kormány kénytelen volt megcáfolni saját lapját

Bucuresti, szeptember 14. (Az Uj Kelet utdósitójától.) A nemzeti-paraszt párt kolozsvári hivatalosának, a Patriának elmúlt pénteki számában szenzációs tartalmu vezércikk jelent meg Habsburg Antal herceg és Ileana hercegnő újszülött kisfiának keresztelője alkalmából. A cikk egyideig észrevétlen maradt, hétfőn azonban a bukaresti Curentul teljes terjedelmében legközelebb az írást, amelynek szerzőjeként dr. George Ohábeanu volt megjelölve. Ezen név alatt dr. Boila Zacharias, a Patria főszerkesztője szokta írni cikkeiket, akinek a nemzeti-parasztpárt vezetéséhez és Maniu Gyulához való kapcsolatai közismertek. Részint ezért, részint pedig, mert a Patria akárhogy is a kormány hivatalos lapja, ország-szerzte hatalmas feltűnést keltettek azok a nyilvánvaló célzások, amelyeket az egyébként igen intelligensen megírt cikk a Romániában uralkodó dinasztia egyes tagjaival kapcsolatban tett. A cikk bevezetésében arról beszél, hogy milyen szerepet kell játszania a dinasztianak egy nép életében és hogy milyen veszélyes az, ha egy dinasztia tagjai konkurenciába kezdenek egymással a vezetésért.

„Egy bizonyos idő óta — írja ezután a Patria — felelőtlen, de bizonyára egy ismeretlen kéz által dirigált egyének, akik előre megfontolt szándékkal és rendszeresen dolgoznak — azt susogják, hogy egy magasrendű személyiség bizonyos sze-

rephoz fog jutni, ha bizonyos számítások bevalnak és bizonyos tervek megvalósulnak”. Majd a továbbiakban: „Habsburg Antal herceg és Ileana hercegnő házassága olyan kapcsolat, amelynek semmi köze a politikához és még kevésbé Románia politikájához. Hiszen a békeszerződés értelmében nem engedhetjük meg soha semilyen körülmények között, hogy a Habsburg-dinasztiát visszaállítsák a volt osztrák-magyar monarchia valamelyik utódállamainak élére. A román népek nem lehet semilyen közössége semmilyen akcióval, vagy szervezettel, amely a Habsburg-ház reintonálását tűzné ki céljául. És minthogy ez így van, be kell vallanunk, hogy meglepnek benünket bizonyos jelenségek, amelyek legalábbis csodálkozást kell hogy kiváltssanak”.

A Patria ezután csodálkozásának ad kifejezést afelett, hogy Caius Brădiceanu bécsi román követ hivatalosan résztvett Antal herceg és Ileana hercegnő újszülött gyermekének keresztelőjén. Furcsálja a Patria, hogy keresztelőjének Alfons sparvöl exkirályt választották ki, mert nem tétélezheti fel, hogy Alfonsnak politikai háttérű szerepe lehetett ebben a dologban.

„Égészen különösnek kell tartanunk mindenesetre, hogy akokr, midőn Románia a fentemlített beállítottságot foglalta el a Habsburg-dinasztiával szemben, ennek a Romániának egy minisztere hivatalos minőségben jelen legyen a Habsburg-dinasztia egyik tagjának keresztelőjén, annál is inkább, minthogy ezt a dinasztia a magyar trónigénylő Ottó magának vindikálja”.

A Patria végül a leghatározottabban

elítéli azt, hogy a keresztelő ideje alatt román zászló lobogott a mödliingi kastély fölött, „mintha Romániának valamely kapcsolata lett volna ezzel a keresztelővel.” A célzások eléggé világosak ahhoz, hogy felmentve érezzük magunkat a Patria valóban szenzációs cikének kommentálásától. Mindenesetre jellemző, hogy a kormány szükségesnek látta saját hivatalos lapját az alábbi hivatalos kommunikében megcáfolni:

„A kormánynak és a nemzeti parasztpárt vezetőségének semilyen előzetes tudomása nem volt erről a cikkről. Brădiceanu bécsi román követ jelenléte Ileana hercegnő fiának keresztelőjén természetesen udvariassági aktus volt. Öfelsége Mária királyné, az újszülött nagyanyjának jelenlétével szemben...”

Minden kommentár fölösleges.”

A dolog histórikumához tartozik még az a vezércikk, amely a Curentul mai számában jelent meg Pamfil Seicaru tollából. „Nincs elég gondunk és bajunk — írja Seicaru — még a dinasztian belüli egyenletlenség luxusát is meg kell engednünk magunknak? És még meg is fizessük bajtokoző fantáziák akciót? Nincs szükség George Ohábeanu publicisztikai intervenciójára. Vaida Sándornak biztosabb eszköz van a kezében: zárja le a költségvetés csapját. Az eredmény: gyors megokosodás és az uralkodó család hierarchiájának szigorú respektálása lesz. Az ország fizet, tehát az országnak jogában áll határozottan azt mondani: elég volt.”

Rendkívül súlyos büntetésekkel sújtja Mironescu pénzügyminiszter új devizarendelete a titkos devizakereskedelmet

Egy évig terjedő börtön és egymillió lejig terjedő pénzbüntetés jár a zugdevizásoknak. Mironescu törvényjavaslata jogalapot ad a mindenkori kormánynak, hogy devizakorlátozásokat léptethessen életbe

Bucuresti, szeptember 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban különböző gazdasági érdekképviseletek erőteljes akciójára a képviselőházban is felszólalások történtek, követelve, hogy a kormány helyezze hatályon kívül a kereskedelmi- és ipari, valamint bankérintkezéseket egyaránt súlyosan veszélyeztető deviza- és valutakorlátozásról szóló rendeletet. Tudva levő, hogy a deviza és valutakorlátozást a Iorga kabinet alatt Argetoianu volt pénzügyminiszter léptette életbe, akit emiatt az elmúlt parlamenti ülésszakban a nemzeti-parasztpárti képviselők részéről is támadások értek. Ennek ellenére az intézkedést a nemzeti-parasztpárt kormánya sem volnta visszavonni, sőt általános meglepetésre Mironescu pénzügyminiszter törvényjavaslatot készített, mely a jelenlegi állapotot szankcionálja, tehát jogalapot ad a mindenkori kormánynak arra, hogy a deviza és valutaforgalomban kivételes rendszabályokat léptethessen életbe.

Az érdekes törvényjavaslat indokolásában a pénzügyminiszter megállapítja, hogy a devizakereskedelemnek szabadnak kell lennie, hogy az idegen államokkal való árucseré akadályokba ne ütközzék és ezzel a nemzetgazdaságot károsodás érje. De rendkívüli viszonyok között, amikor a szomszédos államok által alkalmazott megszorítások miatt és a gazdasági nyugtalanság következtében az állam pénze veszélyeztetve van, elkerülhetetlen a devizaforgalom rendszabályozása. Ismételt hangsúlyozza az indoklás, hogy hasonló megszorítások kizárólag csak az állam valutájának megvédésére szolgálhatnak, ami éppen olyan fontos feladat, mint az ország határainak megvédése. A román kormány csak a rendkívüli törvények és a szomszédos államok megszorítása miatt volt kénytelen a devizakereskedelmet korlátozását elrendelni.

A devizák egyharmada nem folyt be a Banca Nationalához

Ezek az intézkedések — hangsúlyozza az indoklás — nem hozták meg a várt eredményt, azon oknál fogva, hogy a rendelet kijátszói ellen nem lehetett szigorú szankciókat alkalmazni. A Nemzeti Bank megállapította, hogy az utóbbi hónapokban az exportőrök által inkasszált hárommilliárd lej értékű devizából csak 2 milliárd folyt be a Nemzeti Bankhoz, míg közel egymillió, tehát szinte egyharmad rész a pénzügyi hatóságok megkerülésével jutott forgalomba.

Ezek a tiltott üzérkedések — írja az indoklás — veszélyeztetik nemcsak az állam pénzt, hanem egész kivitelünket is, különös tekintettel a gabonaexportra. A helyzet az, hogy a korrekt exportőrök amikor a Banca Nationalának adják el devizájukat, nem keresnek csak az exportált árun. Az inkorrekt exportőrök, akik titokban hozzák forgalomba devizáikat, ezen az úton sokkal nagyobb hasznot érnek el, mint az exportált áruból. Ilyenképpen olcsóbban tudják eladni külföldön áruikat és ezzel tisztességtelen versenyt is csinálnak a korrekt exportőröknek, akiket az export-kereskedelemben meggátolnak.

Súlyos büntetéseket irányoz elő a törvény

Ezeknek előrebocsátásával megállapítja az indoklás, hogy a devizakorlátozókat nem respektáló kereskedők ellen, szigorú szankciókat kell alkalmazni, éppen ezért a jelenlegi törvényjavaslat mellett, hogy rendkívüli intézkedések megtételére hatalmazza fel a pénzügyminiszter a kormányt, szigorú büntetéseket helyez kilátásba a rendelet ellen vétőkkel szemben.

A törvényjavaslat első paragrafusa a következőképpen hangzik: „A kormány meghatalmazást nyer, hogy amikor a körülmények úgy kívánják, megrendszabályozza, vagy időponthoz, esetleg meg nem határozott időhöz kötve, megszorítsa a devizakereskedelmet.”

Ilyen irányú határozatot a minisztertanács hozhat.

A második szakasz a Banca Nationalát bizza meg a kormány határozatának végrehajtásával, mely meg fogja állapítani a minisztertanács napló határozatának végrehajtási módját. Ezeket a pénzügyminisztérium által jóváhagyott határozatokat a Monitorul Oficial fogja közölni.

A Banca Nationala ellenőrzési joga

A harmadik paragrafus a következőképpen szól. „A Román Nemzeti Bank felhatalmazást nyer arra, hogy bármelyik bank, pénzügyintézet, kereskedelmi és iparvállalat vagy magánember könyveit felülvizsgálja, hogy meggyőződjék az idegen fizetőeszközök mennyiségéről és a végrehajtott kereskedelmi műveletek mikéntéről. Ezt a nyomozást a Banca Nationala egyik e célra delegált tisztviselője végzi.”

A Banca Nationala speciális könyv vitelt írhat elő az idegen fizetőeszközökben effektuált pénzügyi műveletek nyilvántartására

és követelhet rendszeres helyzetismertést is.

A könyvek, vagy egyéb bizonyítékok felmutatásának megtagadása kihágásnak tekintendő és a törvény szigorával

büntetik.”

Ezután a törvény ismerteti a büntetéseket, amelyeket a deviza korlátozó rendelkezések megszegői ellen hozhatnak a pénzügyi hatóságok.

Drákói büntetések

Azok, akik hamis vallomásokkal akarják megtéveszteni a Banca Nationalát, egytől három havi börtönbüntetéssel és 10 ezertől 500 ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők.

Azok, akik a Banca Nationala tudta nélkül idegen devizát vagy román bankjegyet próbálnak külföldre csempészni, 10 ezer lejtől egymillió lejig terjedő pénzbüntetéssel és egy hótól hat hónapig terjedő börtönbüntetéssel sújthatók.

Amennyiben ilyen értékek exportálását valaki megkísérelte, de az átsempészés nem sikerül, a bűnös 50 ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtható, az értékek pedig az állam javára kobozhatók el.

A zugdevizások ellen

Azok, akik a minisztertanács határozatát megszegve, valutakereskedelmet fognak a belföldön folytatni,

három hónaptól egy évig terjedő fogságbüntetéssel, valamint 50 ezer lejtől egymillió lejig terjedő pénzbüntetéssel lesznek sújthatók,

az értékeket pedig az állam javára fogják elkobozni.

A rendkívül szigorú intézkedéseket tartalmazó törvényjavaslat további részei az adminisztratív ellenőrzésre vonatkoznak. A pénzügyminiszter a törvényjavaslatot tegnap nyújtotta be a szenátusban.

KÖZGAZDASÁG

Három kolozsvári cég: három olcsó beszerzési forrás

Cluj-Kolozsvár, szeptember 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az e heti anyagtorlódás miatt pár napig szüneteltetni voltunk kénytelenek a kolozsvári üzletekben tett kórsétánkról szóló beszámolóink közlését. Mai számunkban három kitűnő kolozsvári céget ismertünk. Meglátogattuk a

Heinrich szappangyárat,

ezt az évtizedek óta fennálló, nagymultú és országosnevű üzemet, melynek márkás terméke, a Szent László szappan évek hosszú sora óta jól bevezetett cikk az ország asszonyainak háztartásában. A Heinrich ásvány és gyógyszer-szappangyár gyártmányairól szinte fölösleges sokat írni: olyan márka ez, amelyhez különösebb reklám nem is szükséges. A gyár élén most új vezetőség áll, mely nagystíli üzleti koncepcióval új alapokra fektette nemcsak az üzem kezelését, de az árucikkek forgalombahozásának munkáját is. Az új gyártulajdonosok első dolga volt, hogy megtisztították a piacot azoktól a síflány utánzatoktól, amelyeknek készítői a Szent László szappan jóhírnevét és bevezettségét kihasználva, igyekeztek maguknak tisztességtelen keresetet biztosítani. Ami az áru előállítását illeti: a gyár új vezetősége a Szent László szappant még az eddiginél is jobb minőségben, de jelentékenyen nagyobb formában hozza forgalomba. A mai viszonyoknak megfelelően a Heinrich szappangyár mélyen leszállította árait is, jólbeindított reklamációjával pedig gondoskodott róla, hogy a Szent László szappan jóhíre az országhatá-

ronkon túl és az ország legkisebb zugába is eljusson. A Heinrich szappangyár új működési érja nyeresége az erdélyi piacnak, mely a gyár reorganizálásával újra egy életerős vállalattal gazdagodott.

A Neumann M. férfi és gyermekruha áruházba

vitt utunk. A fővárosi nivóju és a városzerte előnyösen ismert céghez is megérkeztek a modern öszi és téli újdonságok. A negyven éve fennálló, duosan felszerelt áruház hatalmas raktárával és elegáns kiviteli cikkeivel ön-magában is látványosság, éppen ezért a cégtulajdonos áruháza vételemmentesség nélkül bocsátja megtekintésére a nagyközönség rendelkezésére. Ekkor mindenki meggyőződhetik róla, hogy az áruház nagyvonalu méreteiben tartja fenn üzemet: ruhákat és kabátokat saját műhelyében készít, mérték után eszközölt megrendeléseket a leg-rövidebb idő alatt és pontosan szállít és munkájának előállításával, valamint minőségével a legkényesebb igényeket is kielégíti. Ennek ellenére árai a mai viszonyokhoz megfelelően rendkívül mérsékeltek olyképpen, hogy ruházati szükségleteit mindenki nagyobb meg-eröltetés nélkül eszközölheti.

Egy máris jól bevezetett és rövidesen a legelőkelőbb cégek közé avanszáló cég ismertetésével fejeződik be riportunk. A Ferdinand uton lévő

Tricot kötött-és harisnyaárucég bámulatosan olcsó áráival lepi meg a vásárlót. Teljesen hibátlan selyemharisnya 93 lejért, azsurossan 99 lejért

6 legfrissebb képeslapot kölcsönöz hához szállítva heti

30 lejért teljesen új példányokat a

Kultura Kör

Strada Memorandului (Unió-u.) 4.

Régi lapok kölcsönzése veszélyes és orvosilag tilos!

Heti

10 lejért régebbi, de használatlan lapokat kap — nem kölcsön — de örökön:

- 1 Színházi Élet
- 1 Tolnai Világlapja
- 1 Délibáb
- 1 Képes Krónika
- 1 Képes Gyermekujrás

Ne hagyja magát félrevezetni használt, bacillusos lapok drága kölcsönzésével!

Írjon egy lapot: Kultura Kör Str. Memorandului 4. és megbízottunk felkeresi.

kapható. Ezenkívül női fehérneműkben van aus választéka. Habselyem nadrágok, kombinék, hálóingekben dus választék van raktáron. A Dibella gyár összes kötöttáruát, modern elfogadható áron kiárusítja. Kötött árukban új modellek, női harisnyákban és férfizoknikban nagy raktár, a lehető legolcsóbb árakban. Azonkívül különlegességei a gyermek iskolaharisnyák. Rendkívül olcsó patentharisnyák, a legjobb minőségben és dus választékban állnak a közönség rendelkezésére. Pamut-, cérna- és gyapjúárukban minden nagyságban és színben korlátlan választék. Az avatott kezekben lévő Tricot cég szép jövőnek néz elébe.

A kilakoltatott asszony leugrott a harmadik emeletről

A budapesti zsidóság tragédiáiból

Budapest, szeptember 14. Kedd délután Damjanich uca 56. számú ház harmadik emeletéről az udvarra vetette magát Roth Rezsóné háztartásbeli asszony, aki a Nefejeits uca 61 alatt lakik. A mentők életveszélyes állapotban szállították a Rókus-kórházba.

Rothék évek óta a nefejeitsuccai házban laktak, amely a vonatkisérők otthonának tulajdona. Roth Rezső az utóbbi időben állás nélkül maradt, de nem keresett a házaspár két idősebb fia sem, úgyhogy már másfél év óta hátralekban voltak a házbérel. A szobakonyhás lakás havi bére 50 pengő. A bért nem tudták pontosan fizetni, pert is indítottak ellenük, amelyet elvesztettek. Az ítélet azonban nem hajtották végre, mert ígéretet tettek, hogy heti 10 pengős részletekben fizetik a házbérelt. Május elseje óta azonban semmit sem tudtak fizetni, kedden délben kilakoltatták őket. A bútorokat a ház udvarára hozták, ami természetesen hangos jelenetek közben történt. Már a kis lakás teljesen üres volt, amikor Rothné elszaladt hazulról a Damjanich uca 56 alá, fel-sietett a harmadik emeletre és az udvarra vetette magát.

Amikor a tragikusvégű kilakoltatásnak híre ment a környéken, egy sereg suhanc rohmozta meg a nefejeitsuccai házat, bevették a kapun levő ablakot és csak amikor rendőrök érkeztek, oszlott szét a tömeg.

A legolcsóbb magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej füzve, 150 lej egész vászonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség (20 lej) előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

A Papen-kormány kihirdeti az ostromállapotot és berendezkedik a diktatúrára

Német körökben számolnak azzal, hogy az új választások kiírását bizonytalan időre elhalasztják. Bombamerényletet kíséreltek meg a nemzeti szocialisták a Zsidó Kulturház ellen

Százezer Reichswehr-katona szuronyára támaszkodva kormányoz Papen

Berlin, szeptember 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Közvetlenül a birodalmi gyűlés feloszlása után az a hír terjedt el Németországban, hogy a Papen-kormány kihirdeti az ostromállapotot. Teljesen megbízható helyről származó értesülésünk szerint a kormány rövid időn belül végre fogja hajtani ezt a tervét. Minden esetre Papen megtette az intézkedéseket ahhoz, hogy az ostromállapotot kihirdetése esetén azonnal akadálytalanul életbeléptesse. A minisztertanács elhatározta, hogy a hadsereggel akadályoztatják meg a birodalmi gyűlés esetleges összejövetelét. Amennyiben erre sor kerülne, a rendőrség is meg fogja szállni a birodalmi gyűlés épületét.

Lapjelentések szerint az ostromállapot kihirdetéséhez Hindenburg elnök is hozzájárult. Amennyiben azonban a kedélyek teljesen lecsillapodnának, úgy a Papen-kormány nem fog ehhez az eszközhöz folyamodni.

Berlin, szeptember 14. A feloszlott birodalmi gyűlés külügyi bizottsága dr. Fricke elnöke alatt két ülést tartott, amelyek egyikén sem jelentek meg a birodalmi miniszterek, Papen kancellár, Neurath külügy- és Schleicher hadügyminiszterek részére hivatalaikban átvették a meghívókat. A második ülésen a centrupárt részéről elhangzott indítványra leszögezték, hogy a birodalmi miniszterek azzal, hogy a bizottság ülésén nem jelentek meg, alkotmányvétséget követtek el.

Ülést tartott a népképviselői jogait védő birodalmi gyűlési bizottság is, amelyen Gottheimer birodalmi belügyminiszteriumi igazgató jelent meg a meghívott kormányfői helyett s iratból olvasta a kormány felfogását a tegnapi eseményekkel kapcsolatban. Göring, a feloszlott birodalmi gyűlés elnöke szintén részt vett a bizottságban s ennek ülése után levelet intézett Hindenburg elnökhez, melyben felhívta a figyelmét arra, hogy a birodalmi kormány alkotmányvétséget követett el, amikor felelős minisztereket helyett egy miniszteriumi igazgatót szerepeltet a bizottság előtt, aki közli, hogy a birodalmi kormányfői feltevésekhez kötik a bizottság előtti megjelenésüket. Hindenburg elnök nyomban válaszolt s válaszában a kormány álláspontjára helyezkedett.

November elején új választások

Berlin, szeptember 14. A nemzeti szocialisták vezetőségi értekezletükön elhatározták, hogy sűrűn intézkednek a nemzeti szocialista kormányzás alatt álló szövetségi országok kormányainál abban az irányban, hogy a kormányok tegyenek panaszt a legfelsőbb állami törvényeséknél a birodalmi gyűlés feloszlása ellen s kérjék a feloszlátás azonnali érvénytelenítését.

A birodalmi kormánynek négyheti ideje van az alkotmány rendelkezései szerint új birodalmi gyűlési választások kiírására. Valószínűnek tartják, hogy a választásokat november 6-ra írják ki.

Módosítják a német alkotmányt

Berlin, szept. 14. A kormány csak arra az esetre igéri a választások megtartását, ha a rend és a nyugalom biztosítva van. Politikai körökben ezzel kapcsolatban megállapítják, hogy adott pillanatban könnyű lesz ürügyet is találni arra, hogy a rendre való tekintettel a választásokat lefújják, vagy legalább is hosszú időre kitolják. Választások esetén sem fog a birodalmi kormány beleavatkozni a választási küzdelembe. Teljes nyugalommal fogják nézni a pártok harcát s mindenestre megmaradnak pártoktól független kormányzatnak.

Lapjelentések szerint Papen kancellár a jelenlegi helyzetet fel fogja használni arra, hogy még szilárdabb formákat adjon diktatórikus kormányzatának és ha alkotmányos uton nem lehetséges, a legközelebbi hónapokban más uton végrehajtsa az alkotmánymódosítást, melynek munkálatai a birodalmi miniszteriumokban már megkezdődtek.

Megint működik a bomba

London, szeptember 14. Az angol lapok a német helyzettel kapcsolatban írott cikkeikben hangoztatják, hogy Németországban nem most legeggett utolsót a parlamentarizmus, hanem hónapokkal ezelőtt, akkor, amikor Brüning megbukott. A változás csak annyit, hogy a *burkolt diktatúra most nyílt sisakkal lépett a színre* s Papen mint Hindenburg bizalmának letétemé-

Őszi vásár

SZÖVET 140 cm. széles Lei 155-161
 CREPE DE CHINE Lei 85-161
 GEORGETTE Lei 160-161
 BARCHET Lei 25-161
 PAPAN (intézeti) Lei 325-161
 VÁSZON (intézeti) Lei 14-161

„STEAL“ DIVATÁRUHÁZ
 CLUJ, REG. FERD. 9.
 volt Judovics Lázár üzlet

nyese ezentúl is diktatóri hatalommal fogja vezetni az ügyeket.

Berlin, szeptember 14. Cottbusban letartóztatták öt nemzeti szocialistát, akik a város közelében egyik faluban bombamerényletet kíséreltek meg egy zsidó kulturház ellen.

Loebe, a birodalmi gyűlés elnöke belépett a szociáldemokrata Vorwaerts c. napilap szerkesztőségébe.

Francia vélemény

Párizs, szeptember 14. A francia külügyminisztérium hivatalosa, a Temps mai számában „A francia válság és a német káosz cím alatt a következőket írja:

„A német válság tegnap egy olyan fázishoz érkezett el, amely súlyos aggodalomra ad okot egész Európában. Valóban megindító az a kontraszt, hogy egyrészt súlyos zavarok között vergődik egy nagy ország, amely teljesen elvesztette az ellenőrzést önmaga föl-

lött, másrészt pedig ugyanakkor Franciaország választójegyzékében is határozott rendtisztelőtől és békeszeretőtől tesz tanúságot.

Mire támaszkodik a Papen-kormány?

Berlin, szeptember 14. A Deutsche Allgemeine Zeitung, a német nemzeti párt hivatalos lapja „Nyílt diktatúra alatt“ című cikkében lelkesedéssel üdvözli a birodalmi gyűlés feloszlását. A lap kiemeli, hogy Papen mennyire biztos pozíciójának erősségében. A kormány Hindenburg marsall bizalmára, valamint az alkotmány 43. szakaszára támaszkodik, amely az államfőnek királyi jogokat biztosít. A Reichswehr százezer katonája, akiket Schleicher tábornok energikus keze dirigál, ugyancsak az ő rendelkezésére áll. Ha pedig megtisztítja Poroszországban a terepet, úgy nyolcvan ezer rendőr is az ő támaszát fogja képezni.

Tizenegymilliárd lejnyi adót titkolnak el évente Romániában

Mire fordítják a rövidesen kibocsátásra kerülő hatmilliárd lejes állami járadékpapirt Mironescu pénzügyminiszter pénzügyi politikája megtalálni az elrejtett adóalapokat?

Bucuresti, szeptember 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Országszerte a legnagyobb figyelemmel kísérik Mironescu pénzügyminiszter legújabb javaslatait, amelyek a romániai gazdasági helyzet talpraállítását célozzák. A pénzügyminiszter drákói szigorúságu intézkedései élénk visszatetszést szültek az adófizetők körében, akiket a könyörtelen adóprás amugyis a végsőkig kimerít. Az új adózási intézkedések azonban nemcsak az eddigi adózás megreformálását tűzték ki célul, de gyökeresen véget akarnak vetni annak a protekciós rendszernek, melynek védelmében Romániában a polgárok nagytömege elvonja tőkét az adózás alól. Az elégtelen adózás miatt a pénzügyi kormány különleges hitelműveletekkel kellett, hogy segítsen önmagán. Mironescunak van egy javaslata, mely hatmilliárdos amortizációs járadékpapir kibocsátását tenné lehetővé. Egyesek ezt a javaslatot azért tartották megoldhatatlannak, mert a járadékpapir kurzusát nem lehet fenntartani. Ezért kívánja Mironescu pénzügyminiszter garanciaként azt biztosítani, hogy a járadékpapirok adófizetési eszközül szolgálhassanak.

Az állami járadékpapirok kérdésében a pénzügyminiszter a következőképpen informálta a nyilvánosságot: Az állami adósságok fedezésére nem régen 250 millió lej értékű kincstári bont bocsátottak ki, amelyekkel a hadügyminisztériumnak a textilszállítókkal szembeni tartozását egyenlítették ki.

A bónok elkészítés alatt vannak és azokat szombaton fogják kézbesíteni a textilgyáraknak. Miután a textilgyárak követelése végösszegeben csak 180 millió lejt tett ki, fennmarad még mint diszponibilis összeg 70 millió lej. A kincstári bónokat legkésőbb az év végéig beváltja a kincstár.

A hatmilliárdos járadékpapirból a hátralékos nyugdíjakat és fizetéseket kívánja a kormány kifizetni. Ezek a hátralékok négy milliárdot tesznek ki, a fennmaradó kétmilliárdból régi tartozásokat egyenlítenek ki, de ezeknek az adósságoknak kiegyenlítésénél a járadékpapirok elfogadása nem kötelező.

A földműves adóleszállításra, az épületadó és a kisiparosok forgalmi adójának mérséklése másirányú jövedelmek inkasszójára irányítják a figyelmet.

A pénzügyminisztérium kimutatásai szerint Romániában tizenegymilliárdot tesz ki az az összeg,

amely nem folyik be az államnak, tehát az országban olyan óriási összeget vonnak el adózás alól, amelynek évi adója 11 milliárd lejnek felel meg. Az új pénzügyi rendeletek oda-irányadók, hogy az adózás alól elvont adóalapokra megfelelő adózási lehetőséget találjanak.

Mironescu pénzügyi politikájának sikere attól függ, hogy ezt a tervét meg tudja-e valósítani. Ha sikerül csak részben kikutatni az elrejtett adóalapokat, akkor olyan jövedelemtöbblet juttatna az állam, mely pótolni tudná az összes költségvetési üröket és stabilizálná az ország pénzügyi vérkeringését.

Szeptember 24-én, szombaton este társasutazás Szinajába és Bukarestbe — potom áron

Az Uj Kelet hihetetlenül nagy utazási kedvezménye

Cluj-Kolozsvár, szept. 10. Az Uj Keletnek sikerült olyan kedvezményben részesítenie előfizetőit, amely páratlanul áll az összes hasonló vállalkozások történetében. Olvasóinkat rendkívül kedvező feltételek mellett visszük Szinajába illetve Bukarestbe. Az utiköltség a megállapodás alapján mindössze 895 lejt tesz ki oda-vissza, ebben azonban nemcsak a harmadosztályú vasutijegy ára, hanem a teljes ellátás és a szálloda is bennfoglaltatik. Az első vonat, amelyen a fenti hallatlan kedvezményt igénybevevők utaznak, szombaton 24-én este indul utnak, vasárnap reggel érkezik Szinajába. Délelőtt a résztvevők megtekintik Szinaját, majd megélednek és átmennek Bukarest fürdővárosába, a gyönyörű Snagovba, onnan pedig Bukarestbe, ahová vasárnap este

érkeznek meg. A három legjobb szállodákban: a Grand Hotel, az Esplanda és a Traian szállókban lesznek a résztvevők elszállásolva. Ha valaki hálókocsin akarja az utat oda-vissza megtenni, úgy az ut 1095 lejbe kerül. A hétfőnapot Bukarestben töltik a résztvevők és este indulnak vissza Erdélybe, miután a fővárosban ügyes-bajos dolgukat elintézték.

A kedvezmény valóban páratlanul álló praktikus előnyöket nyújt és ezért nem kétséges, hogy igen sokan fogják igénybevenni. Jelentkezni a kirándulásra az Uj Kelet szerkesztőségében str. Baron L. Pop 10. Rell.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
 HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ros Hasana — Geulath Haarec — Keren Kayemeth Leisrael

Mégis segítenek az agrár államokon?

Nyolcvanmillió svájci frankos alap létesítéséről tárgyalnak Stresaban a keleteurópai államok gabonájának revalorizálására

Az agrárállamok a métermázsánkénti 2 svájci frank termelői jutalom ellenében nem adhatnak általános vámcsökkentést

London, szeptember 14. Stresaban Bonnet folytatta megbeszéléseit az angol delegációval, hogy biztosítsa Anglia hozzájárulását ahhoz a megegyezéshez, amelyet a délkeleturópai államok gabonájának revalorizálása ügyében Francia-, Olasz- és Németország delegátusai kötöttek. Ez a megállapodás összesen 40 millió métermázsas gabona-felesleget vesz alapul.

80 millió svájci frankos alapot létesítenének, melyből az agrárállamok termelői métermázsánkénti exportálásánál 2 svájci frank termelői jutalmat kapnak.

Az alapot a Nemzetközi Fizetések Bankja mellett működő nemzetközi külön bizottság kezelné s ez állapítaná meg a nyújtandó preferenciák mértékét és arányát. A terv szerint azoknál a befizetéseknél, amelyeket az egyes államok a közös alap javára eszközölnek, tekintetbe fogják venni azoknak a kétoldalú preferenciális szerződéseknek intézkedéseit is, amelyeket az egyes államok a gabona átvétele céljából a termelő országokkal kötöttek, vagy kötnek.

Az agrárállamok keveslik az alapot

Az eddigi preferenciális szerződések 10 millió métermázsas elhelyezését már biztosítják s most alig több, mint 30 millió mázsa termelési jutalékának előteremtéséről kell gondoskodni.

Hír szerint az agrárállamok tulki-csinnynek itélik a termelési jutalék végösszegét. Hangoztatják, hogy ilyen körülmények között általános vámcsökkentést nem adhatnak, de az ipari államokat kártalanítani lehet a kontingensek új szabályozása körül.

A délkeleturópai országoknak szabad választást kívának biztosítani a preferenciák és a pénzbeli segítség között. Anglia nem akar részt venni a pénzügyi megsegítésben s Ausztria, Csehszlovákia és Svájc is tiltakoznak a pénzügyi hozzájárulás rendszere ellen.

A francia tölke súlyos feltevéteket állít fel

A lapok értesülései szerint Stresaban újra súlyosbodtak a leküzdésre váró nehézségek. A franciák, akik elsősorban jöhetnek számításba a pénzalap megteremtésénél,

attól teszik függővé a megsegítést, ha a pénzügyi nehézségekkel küzdő agrárállamok valutáris helyzetét rendezni lehet.

A franciák a német példát tarták a dunai államok delegátusai elé. Németország évek során át szintén külföldi kölcsönökkel operált, míg most arra törekszik, hogy újabb kölcsönök nélkül rendezze külföldi fizetési kötelezettségeit. Az angol delegáció változatlanul azon az állásponton van, hogy Angliától, amely az aranystandard feladására kényszerült, nem lehet megkövetelni, hogy más államoknak pénzbeli segítséget nyújtson aranystandardjuk fenntartása céljaira.

MAKSAY A.

Villany- és vízvezeték-szerelési vállalat Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 10.

Mindenmü szerelési munkát a leggyorsabban vállal. Terveket és árajánlatokat díjmentesen készít.

Genf, szeptember 14. Nem hiszik, hogy a leszerelési konferencia technikai bizottsága az egyszeri elhalasztás után 15-én összeüljön, mert a bizottság tagjainak túlnyomó része a stre-sai konferencián foglalt s a német kiküldött, Worms vezérigazgató, noha semmiféle értekezleten elfoglaltsága nincsen, sem érkezett meg Genfbe.

London, szeptember 14. Sir John Simon angol külügyminiszter ma hosszasan tárgyalt Mellon londoni amerikai nagykövettel. Ugy tudják, hogy a német fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó igény ügyét vitatták meg. Londonban kétségtelennek tartják, hogy az amerikai felfogás ebben a kérdésben hatást fog gyakorolni az angol álláspont kialakulására is.

SZÍNHÁZ-FILM

A zenekarok harminc százaléka külföldi állampolgár lehet

Főntartják a színházi cenzurát. Isac Emil vezérinspektor nyilatkozata

Cluj-Kolozsvár, szeptember 14. A színházi szezon küszöbén megindultak a kombinációk, ki kapja a színházi koncessziót, milyen arányban szerződhetnek külföldi művészi erők a színházakhoz. Isac Emil színészeti vezérfelügyelő a napokban Bukarestbe utazott, hogy a főinspektorátus hatáskörébe vágó új rendelkezéseket átvegye és hogy biztos információt szerezzen a színházi cenzura tekintetében.

A vezérinspektor közölte velünk, hogy a külföldi állampolgárok szerződését tekintetében a minisztérium már döntött. Eszerint a színházak zenekarainak harminc százaléka külföldi is lehet. Ami a cenzurát illeti, ez eddigi formájában fennmarad. Az előadásra kerülő műsört 21 nappal a rendezvény előtt be kell terjeszteni a főinspektorátushoz szabályszerűen felbélyegzett kérvény kíséretében. Kivételeket tenni nem lehet. Isac Emil a legkategorikusabban megcáfolta a kolozsvári Nemzeti Színház és Opera felozlatásáról elterjedt híreket.

A minisztérium leépítéseket fog eszközölni, de semmiképpen sem a művészeti színvonal rovására. A Képzőművészeti Főiskola átszervezés előtt áll. A főinspektor egyébként e hó 20. és 25-ke között szabad ságra megy. Helyettesítése tekintetében

még nem történt döntés, de az ügymenetben fennakadás nem lesz. A színházi koncessziók körül semilyen arányban nem történtek még döntések. A vezérinspektorátushoz egyetlen koncesszióról jött értesítés. Egy Tamássy Eugene nevű hölgy kapott 1933 augusztusáig érvényes játsszói engedélyt.

Indig Alfréd szombaton tartja meg hangversenyét. A gyengélkedő Indig Alfréd állapotában örvedetesen lényeges javulás állott be. A kiváló művész holnap már elhagyhatja szobáját és szombaton este teljesen felépülve jelenik meg a román kat. gimnázium dísztermének podiumán. A felgyógyult művészt előreláthatóan nagy és lelkes közönség fogja ünnepelni. Indig gyönyörű műsorának egyik legszebb és legérdekesebb darabja a nemrégiben feltűnt fiatal, zseniális Rózsa Miklós szerzeménye: a Magyar Suite lesz. Rózsa Miklós mindössze 24 éves. A lipseai zeneakadémia tanára. Külföldi zenei körök máris úgy könyvelik el értékét, mint Bartók és Kodály zsenijének egyenes folytatóját. Indig műsorán ezenkívül Debussy, Brahms, S. Saens, Wieniawsky nagyvonalu hegedűkompozíciói szerepelnek. A gyönyörű estélyre szóló műsor Lepage könyvkereskedésében kapható.

leges eddigi színpadi tanulmányaik megemlékezésével. A jelentkezéseket szeptember hó 30-ig fogadják el.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Marko, a bohóc. Hangos premier. A legújabb idegfeszítően izgalmas németül beszélő és éneklő cirkuszsláger. A főszerepben: Ivan Kowal-Samborsky és Berthe Ostyn. Rendező: Max Reichmann.

Az Opera-Mozgó műsora

Szeptember hó 12., 13., 14. és 15-én fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Nagy szezonáró film: A Végzetes csók. Főszerepben Ami Harding, Clive Brock, Conrad Nagel. Helyárak: 10 és 20 lej.

Iskolások szerencsége

A Lepage sorsjegy. Minden vásárló ingyen kapja. Kérjen ingyen betétkönyvet Lepage-tól.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, szeptember 15.

Bukarest. 19.20: Rádiózenekar.
Budapest. 9.15: Postászenekar hangv.
9.30: Hírek. 12.05: Balalajkzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés. Időjárás. 2.45: Hírek. 4: Felolvasás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd a földművelésügyi minisztérium előadása. 5.30: Cigányzene. 6.45: Angol nyelvoktatás. 7.15: Szakzenekari hangv. 7.45: A rádió külügyi negyedórása. 8: Színműelőadás a Stúdióból. Utána pontos időjelzés, hírek, majd 10: zongorahangv. Utána cigányzene.
Bécs. 20.05: Jazz. 21.45: Rosé négyes. 23.05: Szór. zene.
Heilsberg. 12.25: Argentínai táncok és indulók.
Breslau. 20.30: Humoros hangv.
Stuttgart. 22.45: Mozart: Varázsfuvola C-moll zongora és zenekari verseny.
Varsó. 22: Táncczene.
Poznan. 18.30: Énekhangv.
Kattowitz. 19.45: Grammfón.
Milánó. 20: Grammfón. 20.30: Saint Saens: Sámson és Delila.
Róma. 20.45: Zenekari hangv.
Prága. 21: Glazunov hangv. 22.30: Zongorahangverseny.

Péntek, szeptember 16.

Bukarest. 16: Rzkar. 18.30: Massenet: Manon opera grammfónon.
Budapest. 9.15: Szalózenekar hangv.
12: Déli harangszó. 12.05: Hangverseny. 1: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 4: Hírek. 4: Kosáryné Péz Lola felolvasása. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. — 5: Felolvasás. 5.30: Hangv. 6.50: Gyorsíró tanfolyam. 7.20: Rózsavölgyi grammfónhangverseny. 8.20: Felolvasás. 9: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. Majd: Cigányzene.
Bécs. 19.25: Verdi: Traviata c. operája. 22.05: Dajos Béla és zckara.
Breslau. 21.25: Vonósnégyes.
Berlin. 24-ig népszerű zene.
Frankfurt. 22.45—24: Táncczene.
Stuttgart. 21.15: Mozart-est a filharmonikusok előadásában.
Varsó. 20: Szimf. hangv.
Milánó. 20: Grammfón.
Prága. 21.30: Borodin: D-dur vonós-négyes.
Pozsony. 22.20: Kávéházi zene.
Stockholm. 22.30: Svéd csellóművek.
Ósló. 21.15: Kamarazene.
Svájci Aleman Adó. 20.30: Lang: Goethe svájci utazása.
Svájci Romand Adó. 20.30: Paderevszkij hangverseny.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 80 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Figyelem! Aranyozást, képerketézt, üvegezést olcsó napi árakon. Nagy választék ovál és kerek blondel keretekben. Somlyai-nál Kolozsvár, Str. Iuliu Maniu 7.

Engedélyeket, vámolási ügyeket és bármilyen bukaresti megbízást elvállalok. Hirsch Salamon Huedin, Str. I. Maniu 5.

Két zsidó középiskolás fiu olcsón teljes ellátást kaphat. Reg. Ferdinand 13. Gross mannál.

Kiadó két szoba, konyha. Calea Traian 55. szám.

Kertes házban 1 szoba konyha kiadó. Str. Brațianu 45.

Zongora- és német tanítónő redukált árárt avagy lakásért órát adna. Cimeket „Tanítónő” jelíggel kéri a kiadóba.

Gyermekköcsit keresek megvételre. „Sürgős” jelíggel a kiadóba.

2x3 szobás összkomfortos lakásokat keresünk november 1-re. „Pontos fizetők” jelíggel a kiadóba.

Négyszobás, parkettes, fürdőszobás lakás Cal. Regele Ferdinand 82. sz. alatt október, esetleg novemberből kiadó. Értekezni ügyvédi irodában: Cluj, Strada Vlahuta 3., földszint 4.

HIREK

— Szerencsés számok. Bukarestből jelentik: Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő sorsjegyek nyertek: 150.000 lejt 53.148, 60.000 lejt 78.457, 50.000 lejt 44.577, 40.000 lejt 49.863, 25.570, 25.000 lejt 58.963, 20.000 lejt 62.282, 18.331, 32.655, 3.116 és 38.025.

— Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó ma reggel 8 órai kezdettel árvái javára gyűjtőnapot rendez és ezután kéri azon nemes szívű hölgyeket, kik a gyűjtés nehezében részvételüket megígérték, hogy a megbeszélés szerint a kijelölt sarkokon jelentkezni sziveskedjenek. Hisszük, hogy mindenki igyekszik minél több időt e nemes célra szentelni, melyért előre is hálás köszönetet mond az Árvagondozó Helycsoport.

— Elítélték egy lévai kommunista kereskedőt. Komáromból jelentik hogy Schwartz Mór lévai kereskedő Lökön résztvett egy kommunista népgyűlésen és szónoklatot tartott, miközben a csehszlovákiai szovjetet éltette. Ezért közbekezdésével vádolva került a bíróság elé, ahol tagadta az inkriminált kifejezés használatát, de a tanúk ellene vallottak. Tizennégy napi fogságra ítélték.

— Budapest denúciált Bukarestben. A halálbüntetés ellen tiltakozó 3000 erdélyi magyar intellektuelt feljelentették a sziguranacán. Urmánczy Nándor megfenyegette az erdélyi újságírókat, Pesti lehel a féltve őrzött Törökgyékéről. Windischgrätz herceg levelének bonyodalmai, Seregszemle az erdélyi emigráció felett, Dühöng az egyetértés a bánati sajtóban, Szódavíz háború Nagyváradon, Összinté nekrológ Stauer József-ről, Az MTK vízipólo csapatának feljelentése az erdélyi impresszió ellen és még számos érdekes közlemény gazdagítja a Gyilkos most megjelent új számát, amelyben folytatódik „A földalatti hármak” kalandos története. Egy szám ára 10 lej.

A világ legmodernebb története: Wells: Nagy világtörténet. E mű első, prima kiadása 2400 lej volt, most könyvnap kiadás 800 oldalon, 300 képpel, 18,5x27,5 cm, nagyságban 130 lej LEPAGE-nál Kolozsvár. Vidékre utánvétellel, portómentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét LEPAGE-től.

— Pokolgépes merénylet következett a litván vasúti főtisztviselők ellen. Londonból jelentik: Az Evening News távirata közli Kownoból, hogy három litván vasúti főtisztviselőt ellen pokolgépet rejtő postacsomagok küldésével merényltek kísértek meg. Két főtisztviselőt átadta a csomagot a rendőrségnek, míg a harmadik kevésbé volt óvatossá, aldozatul is esett a csomag felbontásánál óvatossághányának. A rendőrség nagy apparátussal nyomozást folytat.

— Lengyelországban temették el Zwirke pilótát. Máhrisch-Osterauból jelentik: Tegnap délután több ezer főnyi gyászoló közönség jelenlétében beszentelték Zwirke és Vigura szerencsétlenül járt angol repülőket holttestét és nyomban a lengyel határra szállították, ahol lengyel hatóságok átvették a koporsókat. A két repülő a lengyel földön temették el.

Porcellán-gyár „IRIS”

román keramikai r. t. Cluj—Kolozsvár
teljes üzemben lévő

a n. é. közönség rendelkezésére tartja az alábbi gyártmányait: Porcellán gyártmányok, háztartási cikkek, ebédő, kávé- és teakészletek fehérben vagy rendelésre a legszebb mintákban. Electrotechnikai és gyógyszerészeti cikkek. Cse répkályhák fehérben vagy különféle színekben a legmodernebb mintákban Fali fájáncsempék. Tűzálló téglák rendes és különleges formákban, normális és magasabb tűzállóképességgel. Mindezekből nagy választék a gyári raktárában Str. Chintăului (Kajántói ut) 74. sz.

Uj forradalom tört ki Chilében

Lemondott Davilla köztársasági elnök

Newyork, szeptember 14. A chilei repülőzredek forradalmi megmozdulása lemondásra készítette Davilla ideiglenes köztársasági elnököt, akit ellenfelei azonnal vádoltak hogy végelegessé igyekeznek tenni uralmát. Davilla elnök egyik követségi épületbe menekült s kész az ország területének elhagyására. A chilei

kormány az elnök visszalépése következtében lemondott.

Az Associated Press távirata szerint Bartolomeo Blanche tábornok kapott ideiglenes megbízatást Chilében a köztársasági elnöki teendőket ellátására. A forradalmi megmozdulás vértelenül folyt le.

Grönland környékén találták meg az el-tűnt „repülő családot”

Jéghegyeken hanyódott a lezuhant családi repülőgép

Kopenhága, szeptember 14. Angol hajó másfél napi kutatás után rátalált a Flying Family óceánrepülőgép utasaira. A hajó legénysége még alkonyatkor észrevett nem nagy távolságban a grönlandi partoktól fényjeleket, amelyekre válaszoltak is, de a jégtáblák sodródása miatt a sötétségben nem merték megközelíteni az éjszakai továbbhaladást. Megvárták a reggelt s akkor ráakadtak a Hutchinson-családra és barátaira, akik mindannyian ott tartózkodtak a zajló jégtől ide-oda-

hanyódó repülőgéprencson. Az óceánrepülő család és a többi utasok felszállottak a hajó fedélzetére s a legénység megkísérelte a géproncs vontatását, de az rövidesen elsüllyedt. Hutchinsonék a hajón visszatértek a keletgrönlandi Scoresby-öböl kikötőjébe.

Későbbi jelentés szerint a Hutchinson-család és utitársai a telet Grönlandon kénytelenek tölteni, mert az utolsó személyzállító hajó az idén már tíz nappal ezelőtt elhagyta Grönlandot.

— Eljegyzés. Kertész Erzsike Sácueni és Goldstein Ernő Biharai jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— A franciaországi konverzió. Párizsból jelentik: A hivatalos lap közli, hogy a francia kamarát szeptember 16-ra ülészakra összehívták. A rövid ideig tartó ülészakon a konverziós javaslatok kerülnek tárgyalásra.

Gyermeke cipője

az egész iskolaévet kibírja, ha azt Hoffmann cipőüzletében veszi, mert a Hoffmann-cipők nem csak olcsók, de nagyon erősek és emellett kényelmesek is.

Hoffmann

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19.

— Az Erdélyi Szemle új száma. Az Erdélyi Szemle új száma szép kiállításban, sok képpel és gazdag tartalommal most hagyta el a sajtót. Tartalma a következő: Bajkó E.: Jókai keresztletéánya ma is Kolozsvárt él. S. Nagy László: No vella. Makkai L.: Vers. Tamásy Gy.: Magyar családi élet. Rázmán M.: 50 évvel ezelőtt és 50 év múlva. Sztojka L.: Vers. Pálffy R.: Erdélyi lány Angliában. Debreceni költők: Kiss István, Oláh Gábor, Rácz Imre: Versek. Schmiéd B.: Legyen szót rólok. Román költők: E. Florea. Dragits S. Elbeszélés. Irók és irások. Régi Kolozsvári. Sport. Korszerű irások: Feleki F. B.: S. O. S. — 5 perces irodalom. — Dr. Biró G. — Révei L.: Az utolsó Bolyai. — Boross Elek jubileuma. — Révai K. emlékezete Címlelapján Paál László gyönyörű erdei képének reprodukcióját és Szentgyörgyi István mesteri diszkutjának mását közli a lap. Az Erdélyi Szemle gazdag új száma az összes tőzsdékben kapható.

— Asztma és szívbetege, mell- és tüdőbaj, görvélly és ankolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés esetében a természetes „Ferenc József” keszervíz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok tuberkulózis egyénekénél tapasztalták, hogy a betegség kezdete tényleg jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használata folytán lényegesen enyhültek. A Ferenc József keszervíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Vera Schwartz énekel Lehar új operettjében. Berlinből jelentik: Vera Schwartz fogja énekelni a címszerepet Lehar a Hercegisasszony c. változtatott librettojú és részben új partitúrájú operettje felújításánál.

— Orvosi hír. Dr. Berner Mór bőrgyógyász, nemibetegségek szakorvosa (Tg. Mures, Szt. György u. 22.) külföldről hazatért és rendelését újból megkezdte.

Pályázat. A cluji „Poale Czedek” keres megfelelő מורה ברעל előimádkozott. Ajánlatok „Poale Czedek” Cluj, Strada G. Baritiu 16. küldendők. Utiköltség, csak a meghívottnak térítettik meg.

Első Filléres gyors

Budapestre indul! Szeptember 23-ikán reggel 6 órakor, érkezés Budapestre d. u. 2 órakor. Vissza indul 27-ikén este. Részvételi díj 700 lej. Utazás és vizum. Jelentkezés Hermes menetjegyirodánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. Jelentkezési határidő szeptember 18.

— Egy konstancai katona öngyilkossága. Győrfi Boldizsár 22 éves kolozsvári fiú tegnap délután megdöbbentő öngyilkosságot követett el. Kert ucca 5. szám alatti lakásán. Győrfi Boldizsár a konstancai 9-es lovasezred katonája volt s harmincnapos szabadságának leteltével tegnap kellett volna visszamennie ezredéhez. Tegnap délután felakasztotta magát növérenek lakásán és mire az öngyilkosságot észrevették, már halott volt. A helyszínre kiszállított mentők megállapították a beállót halált. Az ügyészség megadta az engedélyt a katona eitemtetésére.

— Orvosi hír. Dr. Lasz Gyula sebész, kórházi főorvos külföldi tanulmányjáról hazatérve rendeléseit Str. Memorandului (Unió u.) 10. sz. alatt megkezdte. Rendel. d. u. 3—5-ig. Tel. 3-40.

— Erdélyben akar szervezkedni Stere. Bukarestből jelentik: A Stere-féle demokrata párt vasárnap a nagykülömbögyei Rupean nagygyűlést tart, amelyen Stere is megjelenik és beszédet fog tartani az általános politikai és gazdasági helyzetről. A beszédet a Dimineața szerint nagy érdeklődés előzi meg politikai körökben. A rupeai gyűlést egyébként a demokrata párt erdélyi szervezkedése bevezetőjének tekintik.

Örülni fog,

ha Hoffmann cipőüzletében veszi cipőjét, mert nemcsak könnyű és kényelmes lesz, hanem nagyon olcsó is. Megérkeztek az új őszi és téli modellek. Ennyi elegáns, jóformájú, szép cipőt még soha sem látott együtt. Ezért veszi ma mindenki

Hoffmannál

cipőjét. Ön is oda menjen, Hoffmann Cluj, Calea Regele Ferdinand 19.

NAPRÓL NAPRA

Angliában nagy konjunkturája van a filmnek. Londonban a napokban 18 új filmszínház nyílik meg s a vidéki városokban is egyre-másra épülnek új mozi-épületek. Az alapítási láz összefüggésben van az angol filmgyártás előretörésével. Most annyi belföldi film készül, hogy ugyszólván alig van szükség külföldi filmekre.

Trygve őrnagy, az ismert norvég repülő, Scott délsarki expedíciójának résztvevője expedíciót szervez a délisarkra, amely repülőgépeket és motorkerékpárokat is visz magával. Trygve különös jelentőséget tulajdonít a motorkerékpárnak, mint délsarki közlekedési járműnek. Az a szándéka, hogy emberei a sarki kontinens elérése után partra tegyék a motorkerékpárokat s az expedíció így igyekezzék a déli sarkpontra.

Londonban az áliaítvő egyesület céljaira ismeretlen férfi 10 ezer font sterlinget adományozott. Az összeget egy fontos bankjegyekben hozta be az egyesület pénztárába s nyomban le is olvasta a pénztárosnak.

Kopenhágai jelentés szerint a dán szenátusi választásokon a mandátumok szám aránya egy mandátummal az ellenzék javára tolódott el. A szenátusban a kormányban van 34 hiva, míg egy szenátor pártönkivüli és 41 ellenzéki. Az alkotmány rendelkezései szerint a szenátust minden négy évben megújítják fele tagjainak kilépésével s új választások kiírásával.

Hollywoodi jelentés szerint nyolc filmgyár tett ajánlatot Johnny Weissmüllernek a Tarzan-film sikere után. A volt világrekorder uszó egyik ajánlatot sem fogadta el s opciót adott a Metro-Goldwynnek, hogy szükség esetén ismét náluk alakít filmszerepet.

Párizsból jelentik, hogy a Theatre Lyriqueben októberben lesz a bemutatója Lehar Mosoly országa c. operettjének. A premieren jelen lesz Lehar is.

— Lupu hívei nem pühajoznak. Bukarestből jelentik: Leon lupista képviselő a minap interpellációt intézett az egészségügyi miniszterhez az Eforia-kórház visszaélései tárgyában. A kórház igazgatója, dr. Mezincescu emiatt provokáltatta Leont. A Lupu-párt tegnap értekezletet tartott, amely elhatározta, hogy megtiltja Leonnak a fegyveres elégtételadást A vonatkozó határozatról szóló jegyzőkönyvet publikálták a lapokban.

VIDÁM SAROK

Dukánné izgatottan kiszalad a konyhába és rászól a cselédre:

— Mondja, Mari, hát ez már mindig így lesz, hogy minden este itt alszik a maga bakája?

— Nem nagysága, — válaszolja Mari — csak most, amíg menyasszony vagyok.

Snodergeld elpanaszolja a barátjának, hogy leánya, a Cilike nem szeret tisztálkodni, mindig piszkos a keze, meg a nyaka.

— Szólj az üzletvezetőnek, hogy udvaroljon neki, — mondja a barát, — egy udvarló kedvéért a lányok mindig szivesebben tisztálkodnak.

Egy hét múlva újra találkoznak és a barát megkérdi:

— Na, mosakszik már a leányod?
— Mi az, hogy mosakszik, — lelkesedik Snodergeld, — tegnap már egy üllőfürdőt is vett.

Szombaton, e hó 17-én este nyílik meg a



NEWYORK TÉLIKERTJE



bridge és rummy, elsőrendű cigány és jazz-zenekar. MINDEN ESTE TÁNC, hideg és meleg konyha, OLCSÓ ÁRAK, menü-rendszer, figyelmes kiszolgálás

UJ KELET *Legújabb hírek*

„A Vasgárda már megrendelte az akasztófát Argetoianunak”

A Zsidó Párt parlamenti iniciatívából új állampolgársági törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé,

amely valóban módot ad a hontalanság problémájának megoldására. A kamara megszavazta az uttörvényt, amely eltörli a természetbeni munkakötelezettséget

Bucuresti, szeptember 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Roznoveanu szocialista a bukovinai nyomorúságról, főként a famunkások nyomoráról beszélt.

Holban beszarábiai csak most értesül arról, hogy Mirescu interpellációt jelentett be a beszarábiai nyomorról.

Mirescu: Természetes, mert maguk nem törődnek azzal, ami ott történik.

Betianu: Ne csináljon demagógiát.

Holban: Hiszen éppen azt akarom bejelenteni, hogy csatlakozom az ön interpellációjához.

Modreanu lupista kifogásolja, hogy Cămpulungban egy liceum igazgatójává egy ügyvédet neveztek ki. Nincs elég tanár az országban?

Argetoianu milliói

Petre Andrei közoktatásügyi alminiszter felvilágosítja, hogy egy extrabugetáris iskoláról van szó, amelyet a szülők tartanak fenn és csak a beiratások tartamára delegálták oda a szülők egy megbízottját.

Steltescu vasgárdista szerint Madgearu a választások alkalmával kijelentette, hogy Argetoianu 90 milliót vitt el a titkos alaphoz és többek között 5 milliót adott Chintescunak. Pangel kabinetfőnökének.

Argetoianu: Magát is szánalom kellett volna. (Nagy derűtség.)

Steltescu: Maga fogja be a száját!

Ezután azt kérdezi, hogy amikor ilyen vádak vannak, miért nem indul meg a vizsgálat és a felelősségrevonás? Minden picacon akasztófát kell felállítani a tolvajok számára.

Argetoianu gunyosan tapsol.

Steltescu: Magának már meg is rendeltük az akasztófát.

Ionescu tábornok ellen

P. Ioanitescu a CFR helyzetéről jelent be interpellációt. A vezérigazgató diktatúrája szerinte tönkreteszti ezt az intézményt. Nagy panamákra beszéltek, amelyeket az autonomia védelme alatt követnek el. Kérdezi, nem érkezett-e el a kellő pillanat, hogy új vezetést alá kerüljön a CFR? Sürgősséget kér kimondani, mert meg kell akadályozni, hogy az Astra Română rendelkezésénél a visszaélések folytatódjanak.

Mirto közlekedésügyi miniszter megállapítja, hogy már vagy 50 interpellációt terjesztettek eléje a CFR ügyében, főként többségi, ami azért kellemetlen ránézve, mert könnyen olyan látszata lehet, mintha megrendelt interpellációkról lenne szó. Kéri, adjanak időt az államvasutak helyzetének megvizsgálására és ha vannak bűnösök, azokkal szemben kéri a legteljesebb el fog járni.

Ki interpellált?

Simian alelnök P. Ioanitescu interpellációját, amelyhez Mirescu is csatlakozik, csütörtökre tűzi napirendre.

Popov Adonis lupupárti szerint egy kormánypárti képviselő közbenjárt, hogy egy berlini cégnek 9 milliót fizessenek ki.

Közbeiktatások: Ki az? Ki az?

Popov: Nem árulom el addig, míg meg nem kapom a vonatkozó iratokat.

Simian alelnök igéri, intézkedni fog, hogy az iratok a legsürgősebben Popovhoz jussanak.

Mischie felvilágosítást kér a konverziót illetően. A nép között rendkívül nagy a bizonytalanság és elkeseredés, ami érthető is.

Uj állampolgársági törvény

Landau parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot nyújt be, amelyet a kormány állampolgársági javaslatához csatoltnak kér. Javaslata szerint, amely egyetlen szakaszból áll,

mindazok, román állampolgárok és azok is maradnak, akik a regátban vagy a csatolt területeken születtek, vagy laktak, ha 1924 február 24-e után nem optáltak idegen állampolgárságra, vagy nem mondtak le román állampolgárságukról, vagy ha lemondtak, nem emigráltak és nem vették fel más állam állampolgárságát.

Landau felolvasta törvényjavaslatának megindokolását is. Eszerint az az egy szakaszos törvényjavaslat, amelyet Popovici igazságügyminiszter már meg is szavaztatott a szenátusban és amely egy új jelentkezési terminust állapít meg az állampolgársági listából kimaradtak számára, nem oldja meg a hontalanság kérdését. Ezrevel vannak ugyanis olyanok, akik nem a jelentkezés elmulasztása miatt maradtak ki, hanem azért, mert az igazságtalan Marzescu-féle törvény paragra-

fusait alkalmazzzák, igen sok esetben rosszhiszeműen, velük szemben.

A Zsidó Párt a Popovici javaslat be-terjesztése után azonnal érélyes akciót indított a javaslat intézkedéseinek kiszélesítése érdekében. Fischer Tivadar dr. pártelnök táviratilag Bukarestbe kérte a párt volt összes és jelenlegi parlamentereit, akiknek együttes megbeszélésén határozták el a javaslat betérjesztését.

Popov Adonis parlamenti kezdeményezésből törvényjavaslatot terjeszt be, amely szerint a csatolt területek mind-ama lakosainak, akiknek politikai jogai a csatlakozás előtti időben bármely címen felfüggesztettek és azokat a mai napig vissza nem nyerték, polgári és politikai jogaik teljességébe helyeztetnek vissza.

Megszavazzák az uttörvényt

A kamara ezután folytatta az uttörvény vitáját. Sopirescu előadó beszélt, majd Mirto miniszter mondotta el a záró beszédét az uttörvényhez. Hangsúlyozta, hogy a nemzeti parasztpárt eltörölte a természetbeni munkakötelezettséget, mert ez a parasztság méltóságát sérti.

Lupu: Jobb utakat kérünk és kevesebb beszédet. A minap Brassóból Sepsiszentgyörgyre akartam utazni és Kézdivásárhelyre jutottam el, miközben majdnem a nyakamat törtem.

Macarescu: Lupu ur, hány kórházat épített, míg egészségügyi miniszter volt?

Mirto beszéde után a kamara megszavazta az uttörvény módosító javaslatát.

Ukrán parasztlakos véres zendülése Lengyelországban

A kormány hatalmas katonai erővel verte le a forrongást és tízenhét embert fölakasztott

Varsó, szeptember 14. Lengyelországnak ukrán parasztlakos lakott keleti határterülete a legutóbbi hetek óta véres zavargások színhelye. A parasztlakosok mozgalmát titkos központi szervezet irányítja, megtagadták az adók fizetését, kifosztották a nagy uradalmak magtárait és megtámadták a csendőrsőket. A mozgalom oka, hogy egész járásokban éheznek az ukrán parasztlakosok, amely a lengyel hatóságoktól nem kap segítséget. A parasztlakosok leverésére a lengyel kormány nagy fegyveres erőt mozgósított: 1500 csendőrt, három gyalogzászlóaljat, négy lovas svadront, tankokat és repülőgépeket. A lengyel ható-

ságok százával fogták el a parasztlakosokat és Podworskban, ahol a parasztlakosok veresen ellenállott, 17 embert akasztott fel a statáriális hadbírószék. Az akasztások és elfogatások hírére páni rémület vetett erőt az ukrán parasztlakosok. Egész falvak menekültek el a lengyel katonaság közeledténél hírére s kiürült házak néptelen udvarok fogadták a benyomuló csapatokat. A parasztlakos asszonyostul és gyermekestül, jószággal és minden cökmökjével együtt bevetette magát az orosz határ mentén elterülő őserdőbe és mocsarakba s azokban a födözékekben tanyázik, amelyeket az orosz hadsereg a világháborúban emelt.

Titulescu reméli, hogy sikerül elsimitania az orosz-román konfliktust

Gafencu külügyi alminiszter tárgyalásai a Gassteinban nyaraló Titulescuval. Szeptember 22-ikén ismét felveszik Genfben az orosz-román közvetlen tárgyalásokat

Bucuresti-Bukarest, szeptember 14. (Az Uj Kelet tud.) A Cuvântul szerint a kormány a Népszövetség közelgő ülésére való tekintettel szükségesnek tartotta, hogy Titulescuval érintkezésbe lépjen a nagy nemzetközi problémák körüli román álláspont tisztázására. Miután telefonon ez nem lehetséges, Gafencu külügyi alminiszter ezelőtt néhány nappal elutazott Bad-Gasteinba, ahol Titulescu néhány hétig üdült és személyes tárgyalások során megbeszéltek az összes aktuális kérdéseket. Különösen az orosz-román

problémáról volt szó, valamint a Népszövetség ülészakának tárgysorozatán szereplő kérdésekről.

Gafencu tegnap hazaérkezett. Színájában kihallgatáson volt a királynál, aki nek jelentést tett a gasteini látogatásról, majd Bukarestben Vaidát informálta. A Cuvântul szerint Titulescu optimista az orosz kérdést illetően, amelynek elintézésére komoly alapot találtak. Az orosz-román tárgyalások a lap szerint szeptember 22-én kezdődnek Genfben.

Jól bevezetett kereskedelmi vállalat

Társat keres

250-300 ezer lej tőkével. Személyes közreműködés esetén 10-12 ezer lej havi jövedelem biztosítva. Érdeklődők „Rentabilis” jellegre a kiadóba írjanak.

Készül az adóoffenzíva

Bucuresti-Bukarest, szeptember 14. A pénzügyminisztériumban tegnap délután értekezlet volt Crisan pénzügyi alminiszter elnökletével, amelyen Manolescu államtitkár és az ország összes pénzügyi inspektorai vettek részt. Az értekezleten részletesen beosztották az egyes pénzügyi vezérfelügyelők és felügyelők működési körzeteit az adóbehajtás hatályosabbá tétele érdekében, azután pedig az adórevízióról tárgyaltak.

Műfogakat csináltatott Gandhi az éhségsztrájk megkezdése előtt

London, szeptember 14. Poonából érkezett jelentés szerint Gandhi ugyanabban az időpontban, amikor nyilvánosságra került éhségsztrájkra irányuló szándéka, a fogházbeli fogorvosnál ült, hogy az orvos műfogakat illesszen be a fogorvosába. Dr. Ambidkar, az értekezletnek egyik vezére, kijelentette, hogy Gandhi eljárását elhízázott politikai akusznak tekintik.

Masaryk elnök fia Romániában. Bukarestből jelentik: Ian Masaryk, a cseh szlovák köztársasági elnök fia, aki Csehszlovákia londoni követe, a napokban Romániába érkezik és a király vendége lesz. Romániai tartózkodása alatt természetesen megbeszéléseket fog tartani a politikai és társadalmi élet személyeivel is.

Egy idős, beteg, földhözragadt szegény asszonynak 200 lejre volna szüksége, betegségének gyógykezeléséhez. Kérréssel fordul a jószívű emberekhez: egy pár lej adománnyal járuljanak hozzá, hogy a gyógyszer, amellyel felgyógyulása függ, megszerezhesse.

Télikert Kolozsváron. A kolozsvári Newyork-kávéház igazgatósága eredeti nagyvárói ötletet fog megvalósítani: a hatalmas helyiségek egy részét télikerthez alakíttatja át. Elsőrangú cigányzenével — Halász Lajos primással, — időnkint kitűnő ének- és táncszámmal. A parkett a vendégek rendelkezésére áll, akik egy erre a célra átalakított helyiségben bridge és römmei-versenyeket is rendezhetnek. Az igazgatóság a gazdasági viszonyokhoz igazodva, olcsó menürendszert honosít meg. 30 lejért előtelt ad, sültet többféle köritéssel és savanyúsággal. Kolozsvár társaslete számára föltétlenül szenzációt jelent a Newyork télikerthez, amely szombatn este nyílik meg ünnepélyes keretek között.

Ma temetik a lezuhant lengyel pilótát. Varsóból jelentik: Zwirko pilótát és Vigoura mérnököt, akik a csehszlovák-lengyel határ közelében repülőka-tasztrófa áldozatai lettek, csütörtökon temetik Varsóban nemzeti halottaknak kijáró gászpompával.

Valódi ezüst óralánc

és egy valódi svájci óra modern fozonu. 3 évi jótállással összesen 290 lej. 2 darab 14 karátos arany jeggyűrű 560 lej. Zálogcáduját és törtaranyat legmagasabb áron veszek. Régi ékszerait csekély áron átalakítjuk, csak Orlov-nál, főpostával szemben. Vidékre utánvétellel. Saját ékszerkészítő üzem.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomda, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (7. Brama) 15. sz. Telefon 2-77.

Taxa posta plătite în n. No. 224.715

A zsidó

Az antisz. Cuza profess. ményét műv. O, aki sok kájába, term. a művészet. A muzsika Wagner R. neszerzőjéne az inkonzek. A festész. vennegy év festőt felku. Olyan fest. amelynek s. a tudós pró. Am Cuza magát. Grigoresc. mán festő. ártatlan c. céül. Mond. zálja a zsi. Hogy mi. Nem len. Fő a k. marki mor. nem tudta. fesszort. Igy aztá. A zsidó. Cuza az.

Az apo

Gandhi meghalni öngyilkoss. tenni kész. politikus. akarja ha. A halál. Shezini al. tül. Miér. angol kor. változati. amig egy. erre rá. nagy úg. akkor a. desében. borut hir. csatasorl. bizarr go. tozik a. azok éhe. tudjuk, r. éhínség. nek azok. sát akar. ben mag. mine-neg. vesztege. rikóság. kozni fo. rendjét. politika. mondani. colni ke. nem ezt. halt és. mártíro. nala eli. Gandi. tében. működ. nem sz. denki i. nyában. gyük ig. son az. tenni, k. Ez a p. az elle. Gandhi. életétő.

Súlye

Alig. rencia. val az. rekeszt. azért k. pozició. anyaor. szilárd. geti a. a lond. helyek.